

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TUTKIMUS NAISTEN TALOUSASIOISTA SÄÄSTÄMISEN JA SIOITTAMISEN NÄKÖ- KULMASTA

Johanna Kokkonen

Opinnäytetyö
Elokuu 2017
Tradenomi
Liiketoimintaosaaminen

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

Johanna Kokkonen:

Tutkimus naisten talousasioista säästämisen ja sijoittamisen näkökulmasta

Opinnäytetyö 57 sivua, joista liitteitä 3 sivua

Elokuu 2017

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää miten naiset huomioivat talousasiansa. Esimerkiksi säästävätkö/sijoittavatko he. Lisäksi selvitettiin syitä siihen, miksi he mahdollisesti eivät säästä/sijoita, millaiset säästämis- ja sijoitusinstrumentit kiinnostavat ja millaisia syitä säästämiseen/sijoittamiseen on tai millaisista syistä voisi aloittaa. Naisten taloustaidoista on julkaistu paljon kirjallisuutta, jonka mukaan naisten osaaminen talousasioissa on heikommalla tasolla kuin miehillä. Siksi halusin tutkia asiaa. Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Oma Säästöpankin Tampereen konttori.

Työ koostuu teoriaosuudesta ja kvantitatiivisesta, eli empiiristä, tutkimuksesta. Teoriaosuus käsitteli säästämisen ja sijoittamisen asioita sekä sitä, miten naiset talousasioitaan hoitavat. Lisäksi esiteltiin säästämisen ja sijoittamisen instrumentteja, kuten tili- ja eläkesäästämistä, osakkeita, rahastoja, ETF vaihtoehtoa ja joukkovelkakirjoja. Kirjoitin myös näiden riskeistä ja siitä, miten päästä alkuun säästämässä/sijoittamisessa. Nämä ovat hyödyllisiä tietoja toimeksiantajan kannalta, sillä pankin henkilökunta voi antaa neuvoja asiakkaille.

Kysely toteutettiin lauantaina 10.6.2017 Oma Säästöpankin Tampereen konttorilla Ilvespäivänä, jolloin oli mahdollista tutustua pankkiin. Kysely oli paperimuodossa ja kadulla liikkuvia naisia pyydettiin sattumanvaraisesti osallistumaan kyselyyn. Kyselylomakkeessa oli viisi yhteistä kysymystä, joista viimeinen oli, säästääkö/sijoittaako tällä hetkellä. Ne, jotka säästivät/sijoittivat, vastasivat vain kolmeen jatkokysymykseen. Sen sijaan ne, jotka eivät olleet aloittaneet säästämistä/sijoittamista, vastasivat kolmeen samaan jatkokysymykseen, kuin jo säästävät/sijoittavat, mutta lisäksi ei säästäville/sijoittaville, oli kuusi lisäkysymystä. Tämä johtui siitä, että oli tärkeää selvittää miksei säästämistä/sijoittamista ollut aloitettu. Vastauksia saatiin yhteensä 50 kappaletta.

Tutkimuksen tuloksista selvisi, että naisista noin kolmannes ei säästänyt/sijoittanut lainkaan. Kaksi kolmasosaa kuitenkin teki näin joko itsenäisesti tai sitten yhdessä jonkun kanssa. Vain pienellä osalla tilanne oli sellainen, että joku muu päätti säästämisen/sijoittamisen asioista, eikä vastaajalla ollut tietoa näistä asioista. Suurimmat syyt, miksi naiset säästivät/sijoittivat tai voisivat aloittaa, oli pahaan päivään sekä eläkepäiviin varautuminen. Myös lapsia varten rahan laittaminen sivuun tuntui olevan tärkeää. Kirjallisuus antaa ymmärtää, että moni nainen jättää parisuhteessa talousasiat puolisolle, ajattelee enemmänkin lapsia kuin itseään ja etteivät naiset osaa varautua mahdollisiin ikäviin ja yllättäviin tilanteisiin, kuten avioeroon, elämässään. Tutkimuksen tulosten mukaan, kirjallisuuden esittämä kuva ei täysin pidä paikkaansa.

Asiasanat: Säästäminen, sijoittaminen, naiset

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration

Johanna Kokkonen:

A survey on the financial matters among women from the viewpoint of saving and investing

Bachelor's thesis 57 pages, appendices 3 pages
August 2017

The objective of this thesis was to receive information how women handle their financial matters. For instance, do they save or invest money. In addition, it was studied why they possibly do not save/invest, what kind of saving/investing instruments they are interested in and what kind of reasons for saving/investing there might be. It has been written quite a lot about women having less knowledge of financial matters than men. That is why this matter was studied. This thesis was written as an assignment for Oma Säästöpankki in Tampere.

The thesis consists of a theoretical part and an empirical part, i.e. quantity survey. The theoretical part focused on saving/investing and how women handle their financial matters. Also, the saving and investment instruments such as bank deposits, pension insurances, shares, funds, ETF and bonds. The possible risks of these instruments were presented. It was also introduced how to get started with saving/investing because the thesis was an assignment from a bank and this information would help bank officers.

The quantitative survey was carried out on the 10th of June 2017 in the office of Oma Säästöpankki in Tampere. They had an event called Ilves day. Bypassing women were asked to fill out a paper survey in the street. There were five common questions for every respondent and the last one inquired if one saved/invested at the present. Those who did save/invest, answered to three more questions. Those who did not, answered the same three questions but in addition they had six more questions because it was import to know why saving/investing had not been started. Total fifty women answered the survey.

The study results showed that almost one third of women did not save/invest at all. However, two thirds saved/invested either independently or together with someone. There were a few respondents who said that they saved/invested but all the decisions about these matters were made by someone else. The most common reason for saving/investing or the reason to start these activities was preparing for something unwanted and for retirement. Also, saving/investing for children was quite common. According to financial literature women seem to leave the financial matters for the spouse to handle, they often put their children before themselves and that women do not prepare for unwanted situations such as divorce. The study result showed that the image provided by the literature about women's financial matters is not entirely right.

Key words: saving, investing, women

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	OMA SÄÄSTÖPANKKI.....	8
2.1	Oma Säästöpankin toiminta-ajatus	8
2.2	Oma Säästöpankin vaihtoehtoja säästämiseen ja sijoittamiseen.....	9
3	NAISET JA RAHA	11
3.1	Suomalaisten taloudenhallinta ja raha-asiat.....	11
3.2	Naisten talousasioiden tilanne	14
3.3	Naisten virheet talousasioissa	14
3.4	Miksi naisten tulisi kiinnostua talousasioista?	16
4	SÄÄSTÄMIS- JA SIOITUSINSTRUMENTIT	18
4.1	Säästäminen	18
4.1.1	Pankkitalletus	18
4.1.2	Säästötili.....	19
4.1.3	Määräaikaistili.....	20
4.1.4	ASP tili.....	20
4.1.5	Eläkesäästäminen	21
4.2	Sijoittaminen.....	22
4.2.1	Osakkeet.....	22
4.2.2	Sijoitusrahastot.....	24
4.2.3	ETF pörssinoteerattu sijoitusrahasto.....	26
4.2.4	Joukkovelkakirjat	26
4.3	Säästämis- ja sijoitusinstrumenttien riskit	27
4.4	Miten aloittaa säästäminen ja sijoittaminen?	30
5	KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET	32
5.1	Kyselytutkimuksen toteutus.....	32
5.2	Kyselytutkimus	34
5.3	Kyselytutkimuksen perustiedot.....	34
5.4	Säästävien/sijoittavien naisten tausta.....	38
5.5	Säästävien/sijoittavien naisten talousasiat	39
5.6	Ei säästävien/sijoittavien naisten tausta.....	41
5.7	Ei säästävien/sijoittavien naisten talousasiat	42
5.8	Säästävien/sijoittavien sekä ei säästävien/sijoittavien tietojen vertailu ...	45
5.8.1	Vuositulot ja työllisyystilanne	45
5.8.2	Perhetilanne ja lapset.....	45
5.8.3	Taloudensuunnittelu.....	46
5.8.4	Säästämis- ja sijoitusinstrumentit sekä aikaväli.....	46

5.8.5 Säästämisen ja sijoittamisen syyt.....	48
5.9 Ehdotuksia pankille.....	49
6 YHTEENVETO	50
6.1 Kyselytutkimuksen tulokset.....	50
6.2 Tulosten hyödyntäminen pankissa.....	52
LÄHTEET.....	53
LIITTEET	55

1 JOHDANTO

Säästöpankkiryhmän kysely vuodelta 2014 kertoo, että alle 35-vuotiaista naisista vain joka kymmenes suunnittelee talouttaan yli vuodeksi eteenpäin. Sen sijaan saman ikäisistä miehistä lähes joka kolmannes tekee näin. (Jantunen 2014.) Viime vuosina on kirjoitettu paljon siitä, että naiset eivät suhtaudu tarpeeksi vakavasti rahaan, eivätkä ole erityisen kiinnostuneita säästämisen ja sijoittamisen asioista. Suomessa asiasta ovat kirjoittaneet muun muassa Talouselämä -lehden päätoimittaja Emilia Kullas ja uutispäällikkö Ninni Myllyoja, mutta aiheesta on kirjoitettu myös muualla maailmassa. Esimerkiksi Lois P. Frankel on kirjoittanut naisten talousosaamisesta Yhdysvalloissa. On mielenkiintoista, että puhuttaessa naisten taloustaidoista samat asiat nousevat esiin molemmilla mantereilla. Naiset jättävät mielellään raha-asiat muiden päätettäväksi, eivätkä hanki tarvittavaa tietoa talousasioista. Lisäksi naisia hävettää puhua rahasta. (Frankel 2005, 19-20.)

Näistä syistä sain idean opinnäytetyöhöni. Olen itse kiinnostunut säästämisen ja sijoittamisen asioista. En ole rahoitusalailla töissä, joten ammattilaisen kokemusta tai pätevyyttä minulla ei ole, mutta uskon, että oma kiinnostus auttaa opinnäytetyön teossa. Säästämiseen ja sijoittamiseen liittyviä opinnäytetöitä on tehty, mutta en löytänyt töitä, jotka olisi tehty naisten ajatuksista säästämiseen ja sijoittamiseen liittyen. Useampia tutkimuksia on tehty esimerkiksi opiskelijoiden säästämisestä ja sijoittamisesta. Koska kirjallisuuden perusteella naisten taloustaitoja ja oman talouden hallintaa ei arvosteta kovin paljon, haluan tutkia, onko tosiaan niin, että säästäminen ja sijoittaminen eivät naisia kiinnosta.

Haluan teettää kvantitatiivisen kyselyn naisille, koska uskon, että tällainen kysely antaa tarkempaa tietoa siitä, miten naiset huomioivat talousasiansa. Tarkoitus on selvittää, säästävätkö/sijoittavatko naiset. Jos kirjallisuutta on uskomisen, odottaisi, että suurin osa kyselyyn osallistujista vastaisi tähän kysymyksen ei, kun taas vain pieni osa vastaisi kyllä. Selvitän, vaikuttavatko taustekijät, kuten ikä, perhetilanne tms. siihen, säästetäänkö/sijoitetaan. Millaisia syitä on siihen, ettei säästetä/sijoiteta? Muitakin syitä kuin yksinkertaisesti varojen puuttuminen saattaa olla. Millaiset säästämis- ja sijoitusinstrumentit kiinnostavat naisia? Millaisista syistä säästäminen/sijoittaminen voitaisiin aloittaa tai millaisien syiden takia säästetään/sijoitetaan tällä hetkellä?

Pohdin, pitäisikö miehet ottaa mukaan vastaajaksi ja vertailla miesten ja naisten vastauksia, mutta tällöin vastauksia tarvittaisiin erittäin paljon ja pelkään, että työstä tulisi liian laaja. Näin ollen kyselyä on rajattu siten, että se teetetään vain naisille. Tarkoitus ei myöskään ole selvittää, mihin naiset rahaa käyttävät. Tämäkin olisi mielenkiintoinen aihe, mutta tutkimuksessa keskitytään siihen, miten naiset huomioivat talousasiansa, eli esimerkiksi säästävätkö tai sijoittavatko he tällä hetkellä.

Toimeksiantajana on Oma Säästöpankki, jonka tarkempi esittely löytyy luvusta kaksi. Saatujen vastausten on tarkoitus auttaa Oma Säästöpankkia saamaan tietoa naisten ajatuksista koskien säästämistä/sijoittamista. Tarkempaa tietoa naisten asenteista ja ajatuksista talousasioita kohtaan löytyy luvusta kolme. Lisäksi olen esitellyt säästämisen ja sijoittamisen aloittamista, instrumentteja sekä niihin liittyviä riskejä luvussa neljä. Kyselytutkimusta ja sen tuloksia käsitellään luvussa viisi ja yhteenveto löytyy luvusta kuusi.

2 OMA SÄÄSTÖPANKKI

Oma Säästöpankki on osakeyhtiömuotoinen pankki, jonka ovat perustaneet säästöpankit ja paikallisosuuspankit. Sen omistavat paikalliset säästöpankkisäätiöt ja osuuskunnat, jotka saavat vuosittain osinkoja. Niitä käytetään säästöpankkiaatetta edistäviin ja omaa toimialuetta hyödyntäviin yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Säätiöt ja osuuskunnat jakavat vuosittain avustuksia omilla alueillaan. (Oma Säästöpankki 2017, säätiöt ja osuuskunnat.)

2.1 Oma Säästöpankin toiminta-ajatus

Oma Säästöpankki Oyj toimii Satakunnan, Pohjois-Karjalan, Pirkanmaan, Kymenlaakson, Hämeen, Etelä-Savon, Etelä-Pohjanmaan ja Etelä-Karjalan alueilla. Konttoreita on 37 ja asiakkaita 125 000, joita palvelee 230 henkilöä. (Oma säästöpankki 2017, oma säästöpankki.) Vuonna 2014 Oma Säästöpankki yhdistyi Suomen suurimmaksi säästöpankiksi ja vuonna 2015 konttoriverkosto laajeni seitsemällä toimipisteellä (Oma Säästöpankki 2017, toiminta-ajatus).

Kasvua haetaan pitkäjänteisesti tuntemalla paremmin asiakkaat ja vastaamalla ripeästi muuttuviin asiakatarpeisiin. Kannattavuus syntyy tarjoamalla asiakkaille tärkeimmät palvelut sujuvimmin ja läheisimmin. Kilpailuvaltti onkin erinomainen henkilökohtainen palvelu. Asiakasta ollaan lähellä sekä paikallisissa konttoreissa että verkossa ja mobiilisti. Hyvä tulos palautetaan lähellä olevalle yhteisölle omistajasäätiöiden ja -osuuskuntien kautta. (Oma Säästöpankki 2017, toiminta-ajatus.)

Henkilökohtainen palvelu on tärkeintä Oma Säästöpankin toiminnassa. Pankit monesti karsivat henkilökohtaista palvelua, mutta Oma Säästöpankki tarjoaa myös henkilökohtaista palvelua. Tämä varmasti kiinnostaa monia. Myös Oman Säästöpankin strategia kertoo asiakaspalvelulähtöisyydestä. Oma säästöpankin kotisivujen mukaan (Oma Säästöpankki 2017, toiminta-ajatus) tarkoitus ei ole havitella paikkaa Suomen suurimpana, vaan omien toimialueiden parhaimpana pankkina. Oma Säästöpankki haluaa olla tyytyväisten asiakkaiden pankki, joka on lähellä asiakasta. Parhaalla pankilla tarkoitetaan, että tärkeissä asiakasryhmissä, joita ovat suomalaiset perheet, maa-metsätalous- ja pk-yritykset, on korkea asiakastyytyväisyys. Lisäksi halutaan tuntea asiakas ja reagoida nopeasti asiakkaan tarpeisiin ja pitää palveluaste hyvänä. (Oma Säästöpankki 2017, toiminta-ajatus.)

2.2 Oma Säästöpankin vaihtoehtoja säästämiseen ja sijoittamiseen

Oma Säästöpankilla on paljon vaihtoehtoja säästämiseen ja sijoittamiseen. Luonnollisesti oma riskinsietokyky ja säästämisen tavoite vaikuttavat siihen millainen vaihtoehto kannattaa valita. Jos tavoittelee suurta tuottoa, on kestettävä myös suurempaa riskiä. Erilaiset tili ovat hyviä vaihtoehtoja varovaiselle säästäjälle. Esimerkiksi säästötili soveltuu jokaiselle. Se on helpoin valinta säästämiseen. Haluttuja summia voi tallettaa joustavasti, mutta korko on parempi kuin tavallisella käyttötilillä. Säästötili on hyvä vaihtoehto, jos tarkoituksena on käyttää rahat pian esimerkiksi lomamatkaan tai remonttiin. Jos tarkoituksena on tavoitteellisempi säästäminen, on olemassa riskittömiä säästötiliä, kuten esimerkiksi kiinteäkorkoisia määräaikaistalletuksia. Korkoa saa tällöin säästöille säästämisen ajan ja summan mukaan. (Oma Säästöpankki 2017, säästötili.)

OmaTuotto talletus on kahden tai kolmen vuoden määräaikainen talletus, jossa voi saada osakkeiden tuottomahdollisuuden, mutta tilin turvallisuuden. Sijoituksen pääoma kuuluu talletussuojan piiriin ja on näin ollen turvassa. Lisäksi saa hyvän mahdollisuuden lisätuottoon, kun kaikkien kolmen ennalta sovitun viiteosakkeen kurssi nousee tai pysyy samalla tasolla kuin osakkeiden lähtöarvo. Tällöin tilille maksetaan ennakoitu lisäkorko, joka on yleensä 5-6 %. Minimitalletus on 1000 euroa. (Oma Säästöpankki 2017, omatuottotalletus.) Asuntosäästöpalkkiotili eli ASP-tili on hyvä ratkaisu ensiasunnon ostajalle. Tarkoitus on säästää kymmenen prosenttia asunnon kauppahinnasta. (Oma säästöpankki 2017, ASP-tili.)

Säästäminen rahastoon on hyvä vaihtoehto, kun haluaa säästää pitkäjänteisemmin ja etsii isompaa tuottoa. Tämä vaihtoehto ei kuitenkaan edellytä aikaa markkinoiden tai kurssien seurantaan. Päinvastoin kuin usein luullaan, rahastoon ei tarvita suuria summia kuukaudessa. Jo 50 eurolla kuukaudessa pääsee alkuun. Toki on mahdollista tehdä myös kertsijoitus rahastoon. Säästöt voi nostaa milloin tahansa. Tuotosta maksetaan veroa vasta, kun osuus myydään. Rahastoja on erilaisia riippuen asiakkaan riskinsietokyvystä. (Oma Säästöpankki 2017, rahastot.) Pitkällä aikavälillä osakkeet tarjoavat hyvän tuottomahdollisuuden varoille. Sijoitukset kannattaa tuki hajauttaa moniin yrityksiin ja toimialoihin myös maantieteellisesti ajateltuna. (Oma Säästöpankki 2017, osakkeet.)

Säästövakuutus on turvallinen ja joustava tapa säästää. Se sopii pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen. Säästövakuutus sopii kaikenikäisille. Säästöajan pituuden, sijoitettavan summan sekä sijoituskohteet voi valita itse oman tuottotavoitteesi ja riskinsietokykysi mukaan. Säästämisen alkuun pääsee 50 eurolla kuukaudessa. Muutoksia kohteisiin ja summiin voi myös tehdä. Tarvittaessa säästetyn summan voi myös nostaa. Säästövakuutus sisältää aina henkivakuutusturvan. Säästövakuutukseen sisältyy lisäksi useita verotuksellisia etuja, kuten, että pääoman voi nostaa ilman veroa ja tuottoa verotetaan vasta sitä nostettaessa. (Oma Säästöpankki 2017, säästövakuutus.)

Myös eläkesäästäminen on mahdollista Oma Säästöpankissa. Pienelläkin säästösummalla voi turvata tulotason eläkepäiville. Eläkesäästäminen voi olla sidottua tai vapaata. Sidottu eläkesäästäminen esimerkiksi eläkevakuutukseen tarkoittaa, että säästöt ovat turvassa ja kasvamassa korkoa koko työuran ajan. Säästöt saa käyttöön eläkkeellä jäädessä. Sidotun eläkesäästämisen maksut voi vähentää verotuksessa. Vapaa eläkesäästäminen puolestaan tarkoittaa, että kertyneet säästöt voi tarvittaessa muuttaa rahaksi jo ennen eläkkeelle jäämistä. (Oma Säästöpankki 2017, eläkesäästäminen.)

Tarkemmin säästämisen ja sijoittamisen instrumentteja ja niihin liittyviä riskejä käsitellään luvussa neljä.

3 NAISET JA RAHA

Omista talousasioista on vaikea puhua. Lisäksi oman talouden tuntemus ei ole kovin vahvalla pohjalla, eikä siihen osata tai haluta paneutua. Syynä ovat usein kiireet tai se, ettei talouden seuranta kiinnosta. Yleensä enemmän mietitään rahan käyttämistä kuin säästämistä. (Pesonen 2011, 10.) Suomessa ihmiset kuluttavat tuloihinsa nähden liikaa ja velkaantuvat nopeassa tahdissa. Henkilökohtainen talous ei tunnu kestävän ongelmia, kuten työttömyyttä, sairastumista tai avioeroa. Emme osaa vähentää kulutusta, emmekä näin ollen malta säästää. Kotitalouksien säästämisaste vuonna 2015 Suomessa oli 0,1 prosenttia. Näin ollen jokaisesta saadusta sadasta eurosta, säästetään kymmenen senttiä. (Selosmaa 2017, 10,32.) Tässä luvussa käsittelen säästämisen ja sijoittamisen asioita sekä naisten kiinnostusta niihin.

3.1 Suomalaisen taloudenhallinta ja raha-asiat

Säästämislle ja suunnittelulla voi huomattavasti helpottaa elämää. Näin varmistetaan asioiden sujuvuus tulevaisuudessa ja vähennetään stressiä, jota rahan puuttuminen aiheuttaa. Vaikka meillä on hyvinvointivaltio ja sen suomat edut, ei ole taetta, että nämä edut säilyvät jatkossa. Esimerkiksi eläkejärjestelmä saattaa kohdata muutoksia työikäisten vähentyessä ja eläkeläisten määrän kasvaessa. (Hurmerinta 2015.) Tämän vuoksi omien säästöjen hankkiminen on tarpeellinen asia. Emme voi luottaa siihen, että valtio pitää meistä huolta. Kullas ja Myllyoja (2014, 54) sanovat, että säästäminen on perisuomalainen hyve, mutta jotain on muuttanut suomalaisten tavassa suhtautua rahaan. Säästämistä ei enää nähdä hyvänä asiana. Esimerkiksi monet bloggaajat kertovat ostoksistaan, matkoistaan, kalliista merkkivaatteista jne. antaen kuvan, että raha riittää Pariisiin viikonloppumatkaan ja Luis Vuittonin laukkuihin koko ajan.

Toisaalta, jos raha ei riitä, on olemassa luottokortteja, pikavippejä ja kulutusluottoja. Vuodesta 1997 alkaen kotitalouksien velkaantumisaste on noussut. Tuolloin suomalaisilla oli velkaa noin 60 prosenttia käytettävistä olevista vuosituloista. Vuoden 2015 loppupuolella velkaa oli 124,5 prosenttia. Rahaa saa helposti sekä pankeilta että luottolaitoksilta. Lisäksi monet kaupat tarjoavat kulutusluottoa. On ehkä unohdettu, että velan maksaminen on säästämistä jälkikäteen ja kulut sekä korot ovat tästä säästämisestä koituvia

kustannuksia. Näiltä voisi välttyä, jos pystyisi säästämään etukäteen ja hankkimaan haluamansa ilman velkaa. Näin ollen etukäteen säästäminen yleensä edullisempaa, minkä moni tuntuu unohtaneen. Tästä on todisteena myös ulosottovelallisten määrä, joka vuonna 2016 oli noin puoli miljoona. Toisin sanoen joka kymmenennellä suomalaisella on velkoja ulosotossa. Voidaankin kysyä, miksi pitää ostaa sellaista, mihin ei ole varaa. (Selosmaa 2017, 34–36, 68.) Kullas ja Myllyoja (2014, 71) ovat sitä mieltä, että kulutusta saataisiin hillittyä sijoittamisella. Tänäpäin satasen ostos saattaa tuntua hyvältä ajatukselta, mutta ei tuota mitään vuoden kuluttua. Jos sata euroa sijoittaisi, saattaisi summa vuoden kuluttua olla 110 euroa.

Näyttävä kuluttaminen on suhteessa melko uusi ilmiö Suomessa. Omalla työllä hankittua rahaa on arvostettu enemmän, mutta pikkuhiljaa ökyraha saa näkyä niin maalla kuin kaupungissakin. (Simonen 2008, 103.) Kulutuskäyttäytymisessä onkin tapahtunut muutoksia. Viimeisen sadan vuoden aikana on siirrytty välttämättömyyskulutuksesta valinnaiseen kulutukseen. Ennen kulutus koostui elintarvikkeista ja vaatteista, jotka tarvittiin selviytymiseen. Nykyään ihmisillä on ajan määrän nousu ovat mahdollistaneet, että ihmiset myös kuluttavat näihin paljon. Vuonna 2016 kotitalouksien kulutusmenoista suurin osa kohdistui asumiseen. Toisena listalla oli elintarvikkeet. Kolmantena kulutusmenokohde oli kuljetus ja tietoliikenne. Sitten virkistys, kulttuuri ja koulutus, sisustus sekä kodinhoito ja vähäisimpänä terveys. (Tilastokeskus 2017, kotitalouksien kulutusmenot.)

Toisin sanoen meillä on paljon asioita, joihin kuluttaa rahaa. Lisäksi halutaan näyttää, että rahaa on. Silloin säästäminen saattaa jäädä toissijaiseksi. Näin näytti olleen vuoden 2017 ensimmäisellä vuosineljänneksellä, eli tammi–maaliskuussa. Säästämisaste kotitaloussektoreilla heikkeni edelleen ja oli -2,3 prosenttia. Säästämisaste oli siis negatiivinen. Kotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvoivat hieman, mutta säästämisasteen heikkous johtui lähinnä kulutusmenojen kasvusta. (Tilastokeskus 2017, kotitaloussektorin säästämisaste.) Velkaantumisasteesta päätellen kulutuksen taustalla ei aina ole se, että olisi enemmän tuloja tai varaa, vaan kuluttamista rahoitetaan velalla. Usein ajatellaan, että raha tuo vapautta, mutta siinä, onko kyseinen raha omaa säästöä vai velkaa, on suuri ero. Omat säästöt tuovat vapautta. (Selosmaa 2017, 34.)

Jos suomalaisilla kuitenkin on säästöjä tai halua säästää, on myös säästämisen tavoissa hieman parannettavaa. Suomalaiset pitävät rahojaan tileille, mikä oikeastaan tuottaa tap-

piota, sillä korko on erittäin pieni. Vaikka Suomessa on tarjolla sijoitusrahastoja, Helsingin pörssi sekä mahdollisuus käydä kauppaa maailman eri pörsseissä pankkien kautta, makuutetaan rahoja silti tileillä. Tämä johtuu usein tiedon puutteesta ja aloittamisen vaikeudesta. (Kullas & Myllyoja 2014, 61.) Lisäksi usein ajatellaan, että säästäminen on jotain, mikä tapahtuu tulevaisuudessa. Yleensä suomalaiset ajattelevat, että sijoittaa voi vasta sitten, kun ”kaikki muu” (lähinnä asuntolaina) on maksettu tai edes kutistettua pienemmälle tasolle. (Kullas & Myllyoja 2014, 51.)

Hurmerinta (2015) tarjoaa hyvän esimerkin artikkelissaan. Jos haluaa olla miljonääri ennen eläkeikää ja aloittaa sijoittamisen 20-vuotiaana, riittää, että sijoitussumma päivässä on 4,5 euroa. Nimittäin 45 vuoden ajalla sijoitettuna raha ehtii tuottamaan lisää rahaa, niin että lopulta summa on miljoona euroa. Jos sen sijaan säästösomman jättäisi tilille, olisi rahaa 45 vuoden kuluttua noin 73 900 euroa. Esimerkki on toki kärjistetty, mutta antaa hyvän käsityksen siitä, miksi rahojen pitäminen tilillä ei välttämättä kannata. Sijoittajan puolella on nimittäin korkoa korolle ilmiö, joka tarkoittaa sitä, että ensimmäisen vuoden jälkeen lasketaan korkoa, eli tuottoa, sekä alkuperäiselle pääomalle että myös aiempina vuosina kertyneille koroille. Näin ollen korko on aina hieman suurempi verrattuna edelliseen vuoteen. Sijoitus, jonka tuotto lisätään pääomaan kasvaa korkoa korolle. Näin ollen myös vaatimattomampi summa sijoitettuna kuukausittain kasvaa vuosien saatossa. Aika on tärkeä asia korkoa korolle ilmiö, sillä mitä pidempään sijoittaa, sitä korkeampi tuotto. (Pesonen 2011, 21–22.) Albert Einstein on kutsunut korkoa korolle ilmiötä maailman kahdeksanneksi ihmeeksi (Hurmerinta 2015).

Vuonna 2015 lähes 60% suomalaisista omisti oman kotinsa (Tilastokeskus 2016, asunnot hallintaperusteen mukaan). Oman kodin omistamisesta tunnutaan olevan ylpeitä. Ongelmaksi tässä kuitenkin muodostuu se, että jos kaikki raha on kiinni asunnossa ja esimerkiksi pesukone hajoaa, miten saada ostettua uusi. Pankin kanssa sovitusta maksusta on hyvä pitää kiinni. Uuden pesukoneen hankintaan on mukavampi käyttää omaa rahaa sen sijaan, että ottaisi todella kalliin pikavipin tai pyytäisi lykkäystä lainanmaksuun. (Pesonen 2011, 10.) Kullas ja Myllyoja (2014, 54) kirjoittavat omistusasunnon olevan koti, ja vaikka useimmat ovat sitoneet elämänsä suurimman pääoman kotiinsa, se raha tuota mitään. Oma koti ei sinänsä ole sijoitus, koska siitä ei saa tuottoja. Suomalaisten tulisi siis ajatella muitakin vaihtoehtoja säästämiseen ja sijoittamiseen kuin perinteisen oman kodin hankkimisen.

3.2 Naisten talousasioiden tilanne

Vuoden 2010 Säästöpankkiliiton säästämismittarin mukaan (Säästämismittari 2010) säästämisen aloittamista tai säästämisen lisäämistä seuraavan vuoden aikana suunnitteli vajaa kolmannes, mutta erityisesti naiset kaipaavat apua säästämisen suunnitteluun ja oman talouden hallintaan. Lisäksi moni nainen kertoi, ettei suunnittele lainkaan talousasioitaan. Naiset kokivat miehiä enemmän kaipaavansa asiantuntijan apua talouden hallinnan suunnittelussa ja säästämisen osalta. Naiset uskovat raha-asiansa mielellään muille, kuten talouskonsulteille, eivätkä oikeastaan uskalla kertoa, jos ovat eri mieltä konsultin kanssa. Tällöin oma taloudellinen turvallisuus on vaarassa. (Frankel 2005, 79–80.) Kullas ja Myllyoja (2014, 9) kertovat, että vuoden 2011 jälkeen he ovat käyneet puhumassa naisille talousasioista ja huomanneet, että tietämättömyys raha-asioista leimaa yhä naisten elämää iästä riippumatta. ”Naiset ovat altavastaisia sekä perheen että yhteiskunnan talousasioissa – ja monet ovat vielä ylipäätään siitä.” Selosmaan (2017, 11) mukaan naisten osamistaito talousasioissa on keskimäärin heikompi kuin miehillä.

Vuoden 2014 Säästöpankkiryhmän kyselyn mukaan (Jantunen 2014) naisten yleinen säästösumma kuukaudessa on 50 euroa, mutta miehillä vastaava summa on 100–200 euroa kuukaudessa. Kyselyn mukaan nuoret naiset suunnittelevat talouttaan huonoiten. Vain yhdeksän prosenttia alle 35-vuotiaista naisista suunnittelee talouttaan eteenpäin yli vuodeksi. Saman ikäisistä miehistä näin tekee yli 26 prosenttia. Tämä saattaa selittyä sillä, että moni alle 35-vuotias elää lapsiperheessä äitiyspäivärahalla, eikä ole ehkä ehtinyt tienata paljon. (Jantunen, 2014.) Toisin sanoen lähes kolmannes miehistä suunnittelee talouttaan vuodeksi eteenpäin, mutta naisista vain vajaa kymmenes tekee näin. Naisten kiinnostus säästämisen ei ainakaan tutkimusten ja kirjallisuuden valossa tunnu lisääntyneen 2010-luvulla.

3.3 Naisten virheet talousasioissa

Naiset saattavat kokea, ettei raha olisi tärkeää heidän elämässään, eivätkä siksi ajattele säästöjä. Kullas ja Myllyoja (2014, 7) kertovat, että naiset huolehtivat mieluummin muista kuin itsestään, jolloin myös oman talouden hoitaminen tuntuu naisilla jäävän taka-

alalle. Naiset ovat tottuneet miellyttämään muita. Henkilö, joka ajattelee, ettei jättäisi mitään perinnöksi sukulaisille, mielletään usein itsekkääksi. (Simonen 2008, 44, 162.) Tyyppillisiä naisten tekemiä virheitä on raha-asioissa kaksi. Naiset luottavat liikaa ulkopuolisiin, eivätkä ota raha-asioita tarpeeksi vakavasti. Pankin sijoitusneuvojaa kannattaa käydä kuuntelemissa, mutta on hyvä muistaa, ettei hän anna juuri itselle räätälöityä säästö- tai sijoitussuunnitelmaa, koska hänenkin aikansa on rajallista, eikä sijoitusneuvoja voi perehtyä vain yhden asiakkaan asioiden hoitoon. Lisäksi tärkeää on huomata, että riskin-sietokyky on hyvin tärkeää sijoitussuunnitelmassa, eikä sitä voi määrittää kukaan muu toisen puolesta. (Kullas ja Myllyoja 2010, 97,104–105.) Riskeistä puhutaan tarkemmin neljännessä luvussa.

Frankel (2005, 143) lisää yhdeksi naisten virheeksi odottamisen. Moni keski-ikäinen nainen katu, ettei ole aloittanut säästämistä riittävän varhain. Säästäminen ja sijoittaminen kannattaa aloittaa heti, eikä odotella seuraavaa päivää. Aika onkin hyvä asia sijoittajalle, sillä pitkäjänteisyys yleensä palkitsee. (Pesonen 2011, 21.) Tämän vuoksi ei kannata kuvitella aloittavansa säästämistä tai sijoittamista sitten joskus. Mitä aikaisemmin aloittaa, sen parempi. Odottamisen lisäksi naisia tuntuu hävettävän ja nolottavan rahaan liittyvät asiat ja ylipäättään rikastuminen. Nämä kiinnostavat, mutta niitä pidetään jotenkin epäso-pivana. Rahoista ei aina osata iloita, vaan ne enemmänkin hävettävät ja aiheuttavat sekä huolta että ahdistusta naisilla (Kullas & Myllyoja 2014, 97)..

Ei ole tärkeää, onko pieni- vai suurituloinen, sillä kumpaankin ryhmään kuuluvat naiset keksivät syitä siihen, miksi eivät säästä ja sijoita. Toki teoreettisesti suurituloisilla naisilla olisi enemmän rahaa laitettavaksi säästöön, mutta suuri osa tuloista saattaa mennä elämäntyylin luomiseen ja ylläpitoon. Luonnollisesti pienituloisimmalla on vähemmän varoja laitettavaksi säästöön, mutta sitäkin tärkeämpää olisi suunnitella talouttaan. Kaikki ei riipu siitä, paljonko ansaitsee, vaan siitä mitä tekee ansioillaan. Vaikka nyt ansaitsisi paljon, ei välttämättä ansaitse yhtä hyvin ensi kuussa tai ensi vuonna. Säästäminen ja sijoittaminen auttavat varmistamaan, että muutoksista huolimatta voi elää haluamallaan tavalla myös tulevaisuudessa. Syitä siihen, miksi naiset eivät ole aloittaneet säästämistä ovat esimerkiksi seuraavat syyt: naiset pitävät raha-asioita tylsänä, koetaan, että elämä eletään nyt, eikä tulevaisuutta tarvitse ajatella ja kuvitellaan, että joku muu pitää heistä huolen. (Frankel 2005, 143–144.)

3.4 Miksi naisten tulisi kiinnostua talousasioista?

Miksi naisten sitten tulisi olla kiinnostuneita säästämisestä ja sijoittamisesta? Toki voidaan kysyä, miksi kenen tahansa tulisi olla kiinnostunut omien talousasioidensa hoitamisesta. Usein talousasioihin liittyvät paineet kohdistuvat vielä enemmän naisiin kuin miehiin. Esimerkiksi äidiksi tulo, perhevapaat, avioero tai leskeksi jääminen hankaloittavat usein naisen taloutta. Naiset pitävät lähes kaikki perhevapaat ja mielellään jäävät lasten kanssa kotiin useammaksi vuodeksi. (Kullas & Myllyoja 2010, 86.) Vanhemmaksi tulo katkaisee uran väistämättä, mutta isien urille vanhemmuus ei tunnu olevan hidaste (Kullas & Myllyoja 2014, 31). Lisäksi naiset loistavat kouluissa, mutta työelämässä miehet etenevät nopeammin paremmin palkatuille aloille. Toisin sanoen miesten ura- ja palkkakehitys on nopeampaa kuin naisilla. On myös hyvä huomata, että perheissä tunnutaan edelleen toimivan niin, että naiset vastaavat perheen yhteisistä hankinnoista omasta kukkarostaan ja mies hoitaa sijoitusasiat omiin nimiinsä. (Kullas & Myllyoja 2011, 86.) Selosmaa (2017, 45) kertoo TEKES:n tutkimuksesta, jonka mukaan naiset päättävät suurimman osan kotitalouteen liittyvistä ruoka-, vaate- ja sisustusostoksista.

Lisäksi esimerkiksi avioero ja lasten yksinhuoltajuus vaikuttavat enemmän useimmiten naiseen. On yleistä, että eron sattuessa isä kerää omaisuuden ja äiti saa lapset. Suomessa on lähes 600 000 alaikäisen lapsen äitiä, joista sata tuhatta elää yksinhuoltajina. Sen sijaan yksinhuoltajaisia on runsaat 15 000. (Kullas & Myllyoja 2014, 70.) Tilastollisesti on siis todennäköisempää, että nainen jää vastuuseen lapsistaan erotilanteessa. Tämä tarkoittaa myös, että on taloudellisesti suuremmassa vastuussa, vaikka elatusapua saisikin. Taloussanomien mukaan palkkatyötä tekevien köyhyys on näkyvä ilmiö, joka nousi esiin Palvelualojen ammattiliiton selvityksessä. Taloussanomien pyysi aiheesta kokemuksia, ja kaikki yhteydenotot tulivat naisilta. Useampi heistä oli yksinhuoltaja. (Ranta, 2017.) Ranta (2017) jatkaa, että naisten on vaikea saada palkka riittämään elämiseen tai ainakaan mitään ylimääräistä ei ollut mahdollista palkasta ostaa.

Naisten odotettu elinikä on 82,2 vuotta ja miesten 75,3 vuotta. On siis mahdollista, että nainen elää ilman puolisoaan lähes kymmenen vuotta tai kauemminkin. Leskistä suurin osa on naisia. Vuonna 2010 leskistä noin 70% oli naisia. Iäkkäällä naisella ei siis välttämättä ole enää puolisoa auttamassa vanhuuden arjessa. Mahdolliset hoidot on ehkä kustannettava itse, sillä yhteiskunnan tukiin ei voi loputtomiin luottaa. On hyvä muistaa, että eläkeiän nostoista huolimatta, suurimmasta osasta meistä tulee eläkeläisiä. (Kullas &

Mylloja 2010, 75, 78–79). Varmaa on, että tulotaso putoaa työelämän jälkeen ja eläkeikä saattaa tuoda mukanaan yllättäviä menoja (Pesonen 2011, 152). Omilla valinnoilla voi vaikuttaa siihen, millaisia vaihtoehtoja oman työ- ja muun elämän loppupuolella on (Kullas & Mylloja 2010, 75).

Kullas ja Myllyoja (2014, 221) eivät väitä, että raha itsessään tuo onnea, mutta raha tuo turvallisuutta naisten elämään. Lisäksi se on väline, jolla saavuttaa unelmia. Vaurastuminen ei myöskään ole itsekästä, vaan se antaa mahdollisuuden hallita elämää (Kullas & Myllyoja 2014, 87). Miksi pitäisi elää kädestä suuhun, jos on mahdollisuuksia muuhunkin. Raha takaa itsenäisyyden ja siksi on erittäin järkevää ottaa vastuuta omista raha-asioistaan (Kullas & Myllyoja 2010, 98).

4 SÄÄSTÄMIS- JA SIJOITUSINSTRUMENTIT

Mikä on säästämisen ja sijoittamisen ero? Voidaan ajatella, että säästämisen ollessa tavoitteellista, se on sijoittamista. Sijoittaminen puolestaan tarkoittaa sijoituskohteiden ostoa, hallussapitoa tai myymistä voitontuottamistarkoituksessa. (Pesonen 2011, 10.) Voidaan sanoa, että säästäminen on rahojen keräämistä, kun taas sijoittamisella raha laitetaan tuottamaan lisää rahaa (Frankel 2005, 161). Mikä olisi hyvä säästö- tai sijoituskohde, riippuu esimerkiksi siitä, haluaako säästää vai sijoittaa, miten pian varat tulisi saada käyttöön ja miten paljon on valmis sietämään riskejä. Tärkeää olisi aloittaa siitä, mitä rahalla haluaa tehdä. Muutaman kuukauden nettopalkkaa vastaava puskuri olisi hyvä löytyä tililtä. Sillä voi kattaa yllättäviä menoja. Isomman riskin sijoitukset sen sijaan vaativat aikaa ja riskinsietokykyä. Tämä tarkoittaa sitä, että näissä kiinni olevien rahojen tulisi olla sellaista, mihin ei tarvitse lähivuosina koskea ja joita ei tarvita elämiseen. (Kullas & Myllyoja 2010, 100–101.) Tässä luvussa käsittelem millaisia säästämisen ja sijoittamisen instrumentteja on olemassa sekä millaisia riskejä niihin liittyy. Lopuksi löytyy vielä tietoa siitä, miten asiantuntijoiden mukaan kannattaa aloittaa säästäminen ja sijoittaminen.

4.1 Säästäminen

Suomessa on paljon kotitalouksia, joissa pitkäjänteinen talouden suunnittelu puuttuu ja ehkäpä juuri siksi eletään yllättävän tiukoilla. Olisi hyvä, jos kotitaloudessa olisi vähintään parin, kolmen kuukauden nettopalkka säästöissä yllättäviä menoja varten. Jokaisen meistä pitäisi säästää edes vähän, jos vain suinkin pystyy. (Pesonen 2011, 10.) Tarkoitus olisi, että muutaman kuukauden nettopalkka olisi pankkitilillä, koska silloin raha on helppo ottaa käyttöön esimerkiksi karenssin tai työttömyyskorvaushakemuksen käsittelyn ajaksi (Kunnas & Myllyoja 2010, 82).

4.1.1 Pankkitalletus

Suurimmalla osalla meistä on rahaa pankissa. Talletus on suhteellisen turvallinen säästämisen muoto, mutta inflaatio syö koko ajan talletusten ostovoimaa. Näin ollen ei voida

sanoa, että pankkitalletus olisi täysin riskitön sijoitus. Toisaalta pankkitalletuksille on olemassa 100 000 euroon asti talletussuoja pankkia ja tallettajaa kohti. Talletussuoja suojaa esimerkiksi pankin konkurssilta. Suojan tarpeellisuutta on perusteltu muun muassa sillä, että tavallisella pientallettajalla ei ole edellytyksiä arvioida pankkien luotettavuutta ja maksukykyä. Jos siis pankki menisi konkurssiin, voi talletuksensa saada takaisin aina 100 000 euroon asti. Kuitenkin jakamalla rahat useaan eri pankkiin ja vaikkapa perheenjäsenten kesken, saa suurenkin summan suojattua melko helposti. (Pesonen 2011, 89–90.)

Tilit ovat suomalaisille tuttuja ja turvallisia, koska usein koetaan, että rahat ovat turvassa tilillä. Suomalaisten säästöistä lähes puolet on tileille. Inflaation nakertaessa rahoja, osto-voima kuitenkin heikkenee ja siksi tavoitehakisempi säästäminen olisi inflaation vuoksi parempi vaihtoehto. (Kullas & Myllyoja 2010, 115.) Lisäksi on hyvä muistaa, että kotimaasta saatujen talletustilien korot ovat korkotulon lähdeveron alaisia. Toisin sanoen maksettavista koroista peritään vielä lähdevero. Koron maksaja, eli yleensä pankki, perii veron koron maksun yhteydessä. (Pesonen 2011, 79.) Poikkeuksena on ASP-tili, jolle maksettavista koroista ei lähdeveroa peritä.

4.1.2 Säästötili

Jos tarkoitus on säästää tiettyä tavoitetta, kuten matkaa, autoa tai kodinkonetta varten, on säästötili hyvä vaihtoehto. Tilille voi säästää tietyn summan esimerkiksi kuukausittain. Yleensä näihin tileihin liittyy nostorajoituksia, eli nostojen määrää tiettyä aikaa kohti on rajoitettu. Jos tilillä olevat säästöt kasvavat, myös niistä kertyvä korko kasvaa. Tosin korko harvoin ylittää inflaation tasolle. (Pesonen 2011, 90.) Säästötili ei siis ole tarkoitettu päivittäisten raha-asioiden hoitoon. Se voi olla jatkuva, jolloin säästetään tietty summa esimerkiksi kuukausittain, mutta tilillä ei ole määräaikaa, johon pitäisi sitoutua. Myös säästötilit kuuluvat talletussuojan piiriin, eli varat 100 000 euroon asti korvataan, jos pankki on maksukyvytön. Inflaatoriski koskee luonnollisesti myös säästötiliä. (Finanssivalvonta 2017, käyttötili ja säästämistili.)

4.1.3 Määräaikaistili

Määräaikaistili on myös säästötili, ja tilille voi säästää myös kuukausittain valitun summan, mutta talletettavat rahat on yleensä sidottava sovittuun määräaikaan. Yleensä talletusta ei voi nostaa tai purkaa kesken talletusajan. Jos rahat voi nostaa ennen määräajan täyttymistä, on mahdollista, että korkoa ei makseta lainkaan. Lisäksi enneaikaiseen nostamiseen saattaa liittyä muita kustannuksia. (Finanssivalvonta 2017, määräaikaistili.) Jos rahat haluaa puolen vuoden päästä käyttöön, mutta sovittu määräaikaistilin talletusaika on vuosi, ei tällainen vaihtoehto kannata. Kannattaa siis tarkoin miettiä, onko mahdollista pitää rahat tietyn ajan poissa käytöstä.

Lisäksi määräaikaistilin korko on useimmiten korkeampi, mitä pidempi talletusaika on ja jos talletuksen määrä on suurempi. (Finanssivalvonta 2017, määräaikaistili.) Korko määräytyy siinä vaiheessa, kun tili avataan ja talletusajan sekä talletuksen määrän lisäksi siihen vaikuttavat markkinatilanne ja asiakassuhteen luonne. Tämän vuoksi määräaikaistilejä kannattaa kilpailuttaa. (Pesonen 2011, 90.) Määräaikaistilit kuuluvat myös talletussuojan piiriin, mutta inflaatoriski koskee myös niitä (Finanssivalvonta 2017, määräaikaistilit).

4.1.4 ASP tili

Asuntosäästöpalkkiojärjestelmä on tarkoitettu 18–39-vuotiaille ensiasunnon ostajille omaan asuntoon säästämistä varten. Säästöaika on vähintään kaksi vuotta. Talletusten ja niille maksettavien korkojen yhteismäärän on oltava vähintään 10 % ostettavan asunnon hinnasta. Kannattaa huomata, että ASP on sopimuskokonaisuus, johon kuuluvat säästösopimus, avattavan tilin sopimus sekä vielä vastaantulolainan luottosopimus. Itse asuntolainaan tarvitaan vielä normaalit pankin hyväksymät vakuudet. Korko on yhden prosentin suuruinen, mutta kun säästötavoite on saavutettu ja asuntokauppa tehty, pankki maksaa 2–4 prosentin lisäkoron. Talletukset eivät ole veronalaisia varoja, eivätkä korot ole myöskään veronalaista tuloa. Niistä ei siis peritä lähdeveroa. Jos tilillä olevia varoja nostetaan tai asunto hankitaan ennen kuin vähintään puolet sovittuun talletusmäärästä on talletettu, purkautuu sopimus. Näin ollen tallettaja ei saa oikeutta sopimuksen mukaiseen lisäkorkoon tai lainaan. (Finanssivalvonta 2017, ASP-tili.) Jos mielessä on ensiasuntoa varten

säästäminen, on ASP yksi vaihtoehto. Ehdot on kuitenkin täytyttävä, eli esimerkiksi nostot eivät ole mahdollisia ja säästöön tulisi saada 10% asunnon hinnasta. Lisäksi on hyvä huomata, että lainaa varten saatetaan silti tarvita jotain lisävakuuksia, eikä voi ajatella, että kahden vuoden säästettyään saa automaattisesti lainan.

4.1.5 Eläkesäästäminen

Eläkesäästämisen tarkoitus on saada lisätuloja lakisääteisen eläketurvan lisäksi. Tuotteina ovat sidotut pitkäaikaissäästämissopimukset ja vapaaehtoiset yksilölliset eläkevakuutukset. Melko tyypillistä on pitkäaikainen sopimussuhde, sillä säästöt voidaan nostaa vasta eläkeiässä. Myös työnantaja voi järjestää työntekijöilleen lisäeläketurvaa vakuutusyhtiössä, eläkekassassa tai -säätiössä ja tämä tapahtuu lakisääteisen eläketurvan lisäksi. Sidottu pitkäaikaissäästämissopimus voidaan tehdä pankin, sijoituspalveluyrityksen tai rahastoyhtiön kanssa. Sopimuksen mukaan säästäjä tallettaa rahaa säästämistilille ja ohjaa sieltä säästöä eri sijoituskohteisiin, esimerkiksi sijoitusrahastoihin tai osakkeisiin. Tuotto määräytyy sijoituskohteiden arvon kehityksen mukaan. (Finanssivalvonta 2017, eläkesäästäminen.)

Vapaaehtoinen yksilöllinen eläkevakuutus on henkivakuutusyhtiön tarjoama. Kyse on siis vakuutuksenottajan ja vakuutusyhtiön välisestä säästämissopimuksesta eläkeikää varten. Vakuutus voi olla laskuperustekorkoinen, jolloin vakuutusyhtiö sijoittaa säästöt. Tuotto muodostuu sovitusta korosta sekä mahdollisesta asiakashyvityksestä. Vakuutus voi olla myös sijoitussidonnainen, jolloin asiakas valitsee itse vakuutukseen liittyvät sijoituskohteet. Tällöin tuotto määräytyy sijoituskohteiden arvon kehityksen mukaan. (Finanssivalvonta 2017, eläkesäästäminen.)

Valitsi sitten kumman tahansa näistä kahdesta, on säästäjän tehtävä kolme erilaista suunnitelmaa. Eläkesuunnitelmassa sovitaan milloin ja kuinka kauan eläkettä maksetaan. Säästöaikana tätä suunnitelmaa voidaan muuttaa. Eläke voi alkaa työntekijän eläkelain mukaisessa eläkeiässä ja lopullinen päätös eläkkeelle jäämisestä tehdään vasta eläkeiän lähestyessä. Sijoitussuunnitelmassa sovitaan sijoituskohteet säästöajan ja säästäjän riskiprofiilin mukaan. Tämä voi olla helpompaa pitkäaikaissäästösopimuksissa, koska sijoitukset hoidetaan itse, mutta jos halutaan, että varainhoitaja ottaa hoitaakseen sijoitukset,

on hyvä käydä huolellisesti läpi, mitä oikeasti halutaan. Kolmas sopimus on maksusuunnitelma, jossa sovitaan kuinka usein ja minkä verran halutaan säästää. Toki näitäkin voi muuttaa säästöaikana. (Pesonen 2011, 153.)

Sekä eläkevakuutuksia että pitkäaikaissäästösopimuksia verotetaan. Säästösomman voi vähentää verotuksessa. Varoja ei veroteta säästämisaikana, mutta säästövaroja nostaessa sekä pääoma että tuotot verotetaan pääomatulona. On myös hyvä huomioida, että tulevaisuudessa verotus saattaa muuttua. Lisäksi eläkesäästämisen tarjoama yritys veloittaa usein kulut. Jos tuotto jää pieneksi, kulut saattavat muodostua suuriksi. (Finanssivalvonta 2017, eläkesäästäminen.)

4.2 Sijoittaminen

Me suomalaiset olemme lottokansaa. Loton palautusprosentti on kuitenkin matala, eli lotton pelannut saa vain osan panoksestaan takaisin. Kauan pelannut keskivertolottoaja saa jokaista pelattua euroa kohti 40 senttiä takaisin. Jos olisimme osakekansaa, olisi tilanne toinen. Pörssin takaisinmaksuprosentti on pitkäjänteiselle sijoittajalle yli sata. (Pesonen 2011, 94.) Jos haluaa tavoitteellisesti kartuttaa omaisuuttaan, kannattaa rahaa sijoittaa. Alaluvuissa esittelen yleisiä sijoittamisen vaihtoehtoja.

4.2.1 Osakkeet

Osake on osuus yhtiöstä. Pörssi on markkinapaikka, jossa osakkeilla käydään kauppaa. Siellä yhtiön osakkeen ja koko yhtiön arvo määritellään. Kurssi, eli osakkeen hinta, määräytyy osto- ja myyntitarjousten perusteella. Osakkeita ostaakseen on oltava pankkitilin lisäksi arvo-osuustili, jolle osakeomistukset merkitään. (Pesonen 2011, 94–95.) Kaikkein tuottavin sijoittamisen muoto on juuri osakesijoittaminen. Tutkimusten mukaan osakkeiden tuotto voittaa historiallisesti muiden rahoitustuotteiden tuotot sekä Suomessa että kansainvälisesti. Pitkällä aikavälillä nousevat osakekurssit perustuvat siihen, että talous kuitenkin kasvaa. Lamat ja taantumet ovat yleensä väliaikaisia ja keskimäärin osakekurssit ovat nousseet taantumaa edeltäneelle tasolle. (Kullas & Myllyoja 2014, 103.) On hyvä ymmärtää, että markkinoilla on aina epänormaali tila. Jos sijoituksia pystyy pitämään kauemmin, sitä todennäköisempää on, että sijoituksen arvo kasvaa (Kullas & Myllyoja

2014, 63). Sijoitusajalla on siis suuri merkitys, sillä aika on sijoittajan paras ystävä. Jos aikoo säästää pitkään ja tavoitteellisesti, ei osakemarkkinoita sijoittamisen kohteena voi ohittaa (Kullas & Myllyoja 2010, 117, 132). Pitkällä aikavälillä ja historiallisesti katsottuna osakesijoittaminen on tuottanut enemmän kuin muut sijoitusmuodot (Pesonen 2011, 95). Toisin sanoen osakkeet tuottavat parhaiten voittoa pitkällä aikavälillä, joten osakkeet eivät välttämättä ole oikea valinta, jos rahat haluaa puolen vuoden päästä käyttöön.

Miten sitten ylipäätään aloittaa osakesijoittaminen. On aloitettava arvo-osuustilistä. Sen voi perustaa omassa verkkopankissa tai käymällä pankissa. Kullas ja Myllyoja (2010, 137–138) uskovat, että helpointa on aloittaa omasta pankista, mutta jos sijoitustoimintaa jatkaa, kannattaa tutustua online arvopaperivälittäjien tarjontaan. Itse on kuitenkin päätettävä minkä yrityksen osakkeita ostaa. Perusohjeena on sijoittaa sellaiseen toimintaan ja yritykseen, jonka toiminnan tuntee tai ainakin haluaisi tuntea paremmin. (Kullas & Myllyoja 2014, 107.) Jos metsäteollisuus ei kiinnosta, ei kannata hankkia UPM:n osakkeita.

Kullas ja Myllyoja (2014, 139) muistuttavat, että osakesijoitukset vaativat myös omaa aktiivisuutta. On toki mahdollista saada tuottoa osakkeista, vaikkei juuri seuraisikaan viestintää markkinoista, osakekursseista ja yritysten tilanteista. Jatkuva osakemarkkinoiden seuraaminen ei automaattisesti tuo menestystä. Lisää tietoa tulisi kuitenkin hankkia oman kiinnostuksen mukaan. Yrityksen vuosikertomukset ja tilinpäätökset ovat hyviä tiedonhankintaan. Tilinpäätöksistä voi laskea erilaisia tunnuslukuja, joiden avulla samalla toimialalla olevien yritysten tulosten vertailu on helpompaa. Näin voidaan päättää, onko yritys hyvä sijoitus vai ei. (Kullas & Myllyoja 2014, 110, 115.)

Koska osakkeisiin liittyy hyviä tuotto-odotuksia, liittyy niihin myös eniten riskejä. Jos on valmis kestämään riskiä ja sijoittamaan pitkäjänteisesti, osakkeet voivat olla hyvä valinta. Kuitenkin osakkeiden myyntivoitoista samoin kuin osingostakin on maksettava veroa. Myyntivoitot verotetaan pääomatulona, joten ansiotuloihin voitoilla ei ole vaikutusta. Vastaavasti myyntitappion voi vähentää verotuksessa. Osingoista veronalaiseksi tuloksi katsotaan 70 prosenttia, eli lopusta 30 prosentista ei tarvitse maksaa veroa. (Kullas & Myllyoja 2010, 182.)

4.2.2 Sijoitusrahastot

Maailmassa on kymmeniä tuhansia rahastoja ja Suomen Sijoitustutkimuksenkin listoilla niitä on noin tuhat (Pesonen 2011, 118). Rahastoyhtiö kerää säästäjiltä rahaa ja sijoittaa sen parhaalla katsomallaan tavalla eri kohteisiin. Tuotot jaetaan omistussuhteessa rahaston osuudenomistajille. (Kullas & Myllyoja 2010, 147–148.) Rahasto-osuudet voidaan jakaa tuotonjaon perusteella tuotto- ja kasvuosuuksiin. Osuuden omistaja voi valita, haluaako nostaa vuosittain rahastosta tuotto-osuuden vai lisätä sen rahasto-osuuden arvoon. Tällöin tuoton saa siinä vaiheessa, kun rahasto-osuudesta luopuu. (Pesonen 2011, 115.) Rahoitusyhtiö vain hoitaa rahastoa, mutta ei omista sitä. Rahaston osuudenomistajat omistavat rahaston. Sijoitusrahastot voidaan jakaa osake-, korko- ja yhdistelmärahastoihin. Lisäksi on olemassa rahasto-osuusrahastoja sekä erikoissijoitusrahastoja. Rahastot voidaan jakaa myös aktiivisesti ja passiivisesti hoidettuihin rahastoihin. (Kullas & Myllyoja 2010, 147–148.) Passiivisella tarkoitetaan, että sijoitetaan rahastoon, joka seuraa tiettyä korko- tai osakeindeksiä tarkasti. Aktiivisesti hoidetun rahaston tarkoitus on voittaa vertailuindeksinsä. Tällaista rahastoa saattaa hoitaa kokonainen työryhmä. (Pesonen 2011, 123.)

Osakerahastoissa salkunhoitaja sijoittaa varat osakkeisiin ja korkorahastoissa joko valtion lainoihin tai/ja yritysten joukkovelkakirjoihin. Yhdistelmärahastoissa rahat sijoitetaan sekä korkoihin että osakkeisiin. (Kullas & Myllyoja 2014, 86.) On hyvä pitää vielä mielessä, että korkorahastotkin voidaan jakaa vielä lyhyen, keskipitkän ja pitkän koron rahastoihin. Lyhyen koron rahastot sijoittavat esimerkiksi yrityksen korkopapereihin, joiden laina-aika on enintään vuoden mittainen, kun taas pitkän koron rahastot sijoittavat joukkolainoihin, joiden laina-aika on yli vuoden. Nämä voidaan luokitella vielä obligaatiorahastoiksi, joissa sijoitetaan valtion ja julkisyhteisöjen lainoihin, tai yrityskorkorahastoihin, jos sijoitetaan yrityslainainoihin. Toki näistäkin löytyy yhdistelmärahastoja, jotka sijoittavat sekä valtion että yritysten lainoihin. Keskipitkän koron rahastot sijoittavat sekä pitkiin että lyhyisiin korkoinstrumentteihin. (Pesonen 2011, 129.)

Kun sijoitettavaa rahaa on vähän ja pörssi on käsitteenä hämärä, helpoin tapa, jolla aloittaa sijoittaminen, on rahastot. Kokemukset rahastoista saattavat olla huonoja, mikä johtuu pitkälti siitä, että oma ymmärrys rahastosta ja sen riskeistä on ollut liian vähäistä. Aina tulisi valita omaan riskitasoon sopiva rahasto. (Kullas & Myllyoja 2014, 83.) Riskejä rahastoissa on myös tilisäästämistä enemmän. Liikkeellelaskija-, yritys- ja markkinariski

ovat läsnä rahastoissa, sillä osake- ja korkomarkkinoiden tilanne elää koko ajan (Pesonen 2011, 116). Toki näitä riskejä voidaan vähentää hajauttamalla, eli jakamalla sijoituksia useisiin osake- ja korkokohteisiin. Sijoituskohteiden hajauttaminen onkin yksi tärkeimmistä rahaston ominaisuuksista, sillä pääsääntöisesti rahastot jakavat varoja eri kohteisiin. (Pesonen 2011, 116.) Myös ajallinen hajautus on tärkeää (Kullas & Myllyoja 2014, 84).

Riskien lisäksi rahastossa ongelmana ovat kulut. Useimmiten maksetaan merkintä- ja lunastuspalkkio rahasto-osuuksia ostaessa ja myydessä, toisinaan maksetaan säilytys- ja hallintopalkkio. Vaikka rahasto tuottaisikin hyvin usean vuoden kuluessa, vievät nämä erilaiset palkkiot osan voitoista. Aktiivisesti hoidetuissa rahastoissa, jossa salkunhoitajat ostavat ja myyvät aktiivisesti sijoituksia, aiheutuu kuluja enemmän. (Kullas & Myllyoja 2010, 151–155.) Kun vertailee rahastoja, on myös tärkeää verrata myös niiden kuluja keskenään. Kuten Kullas ja Myllyoja (2010, 154) muistuttavat, että pitkällä aikavälillä parhaiten tuottavat rahastot, joiden kulut ovat pienemmät. Tämän vuoksi kulujen syynäminen kannattaa, jos harkitsee rahastoa säästämisvaihtoehtona.

Jos sijoitusrahasto tuntuu hyvältä instrumentilta, miten sitten valita tuhansien rahastojen joukosta oikea? Kullas ja Myllyoja (2014, 85) suosittelevat kysymään omasta pankista, sillä pankeilla on monia vaihtoehtoja. Tärkeintä olisi kuitenkin aloittaa siitä, miten paljon esimerkiksi kuukaudessa pystyy säästämään ja miten paljon on valmis sietämään riskejä. Lisäksi kannattaa lukea rahastoesitteet ja vielä ymmärtää, mitä niissä sanotaan. Sijoituspäätöstä ei pidä tehdä tunnissa, vaan on tärkeää perehtyä asiaan. Olisi hyvä selvittää termit, joita ei ymmärrä ja vertailla tuotteita. Epäselvistä asioista kannattaa tehdä kysymyksiä. On myös hyvä pitää mielessä, että pankin sijoitusneuvojakin lähinnä myy oman pankkinsa tuotteita sinulle, eikä toimi salkunhoitajana ja näin ollen päättää sijoituksista rahastossa. (Kullas & Myllyoja 2010, 105.) Myös Pesonen (2011, 115) suosittelee etsimään tietoa erilaisista rahastoista ja lukemaan rahastoesitteet ennen sijoituspäätöksen tekemistä.

Jos rahasto-osuuteensa myy ja tästä syntyy voittoa, katsotaan se pääomatuloksi ja verotetaan sen mukaan. Samoin käsitellään vuotuista tuottoa, jos sellaista maksetaan. Sen sijaan kasvu-osuuksia ei veroteta, vaan verotus tapahtuu vasta siinä kohtaa, kun rahasto-osuus myydään pois. Rahastoyhtiö pidättää veron esimerkiksi tuotto-osuuksista ja ilmoittaa tiedot veroviranomaisille. (Pesonen 2011, 81.)

4.2.3 ETF pörssinoteerattu sijoitusrahasto

Pörssinoteerattu rahasto, eli Exchange Traded Fund, on samanlainen kuin perinteisetkin rahastot, mutta sitä ostetaan ja myydään pörssissä. Näihin kauppoihin siis tarvitaan arvoosuustili, kuten osakekaupassakin. ETF-rahastosta ei kuitenkaan peritä perinteisistä rahastoista tuttuja merkintä- ja lunastuspalkkiota. Vain ostoista ja myynneistä maksetaan välityspalkkio, kuten osakekaupassakin. Osuuksien säilytyksestä maksetaan tili- ja säilytysmaksut. Yleensä ETF:t ovat indeksirahastoja, mutta toki muunkin tyyppiset rahastot voivat olla ETF:iä. Sijoittajan on tärkeää selvittää, minkä tyyppiseen ETF:n on rahojaan sijoittamassa. Jos sijoitukset ovat indeksinmukaisesti, on erittäin tärkeää tuntea indeksin rakenne. Sijoituskelpoisen ETF:n olisi hyvä olla riittävän suuri, eli siinä tulisi olla erittäin paljon myös muiden sijoittajien varoja. Joskus raja on vedetty sataan miljoonaan euroon. Pienempien rahastojen osuuksilla käydään vähän kauppaa ja näin ollen hinnoittelu on epätarkkaa. Lisäksi, jos varoja rahastossa on vähän, herää kysymys, onko siinä jotain vikaa, kun isommat sijoittajat eivät ole siitä kiinnostuneet. (Pesonen 2011, 137.)

4.2.4 Joukkovelkakirjat

Myös korkosijoitukset toimivat vastapainona osakkeille. Jos haluaa sijoittaa korkotuotteisiin, voi ostaa esimerkiksi valtion, kunnan tai pankin tarjoamaa joukkovelkakirjaa toisin sanoen joukkolainaa. Sijoitusrahastoista korkorahasto sijoittaa näihin korkopapereihin. Joukkolainaa voi ostaa myös itse. Silloin kyse on siitä, että itse lainaa rahaa lainan tarjoajalle. Joukkolainasta maksetaan hinta, eli emissiokurssi, ja tälle maksetaan kuponkikorkoa. Tuotto muodostuu siis korosta ja mahdollisesta myyntivoitosta tai -tappiosta. (Kullas & Myllyoja 2010, 140–142.)

Nimelliskorko voi olla kiinteä tai vaihtuva. Kiinteä korko määräytyy sen hetkisen rahaja pääomamarkkinoiden korkotason pohjalta. Kiinteät korot voivat olla kiinteitä koko laina-ajan tai lyhyemmän ajanjakson, joka on erikseen sovittu. Vaihtuva korko menee markkinoiden mukaan. (Pesonen 2011, 91–92.) Markkinaolosuhteilla on kuitenkin vaikutusta tuottoihin. Nimittäin, kun yleiset markkinakorot nousevat, vanhojen korkosijoitusten arvo laskee. Näin ollen sijoittajat pyrkivät myymään alhaisemman tuoton antavia joukkovelkakirjoja pois. Korkojen laskiessa, vanhojen korkosijoitusten arvo nousee.

Tämä siksi, että sijoittajat haluavat ostaa joukkovelkakirjalainoja, joista saa parempaa tuottoa. Kysynnän kasvaessa papereiden arvo nousee. (Kullas & Myllyoja 2010, 140–142.)

Joukkovelkakirjojen vähimmäissijoitus vaihtelee 1000–50 000 euron välillä (Pesonen 2011, 91). Näin ollen nämä suorat joukkovelkakirjasijoitukset ovat mahdollisia myös piensijoittajille, mutta ne eivät kuitenkaan ole kovin suosittuja heidän joukossaan. Sijoitus on helppo, jos lainaa ostaa, kun sen lasketaan liikkeelle ja pitää juoksuajan loppuun, mutta ostaminen kesken juoksuajan edellyttää näkemystä siitä, mihin suuntaan korot kehittyvät. Markkinakorkojen muutokset saattavat saada oman sijoituksen miinukselle. Yrityksiltä lainoja ostaessa riskinä on, että yrityksen taloudessa tapahtuisi jotain, eivätkä he voisi maksaa takaisin. Yrityksen luottoluokitus helpottaa päättämään, miten luotettavana takaisinmaksajana yritystä pidetään. Pääsääntöisesti maksettava korko on pienempi, mitä luotettavampi takaisinmaksaja on. Tämän vuoksi esimerkiksi Suomen valtion maksama korko on pieni, koska on epätodennäköistä, että valtio jättäisi maksamatta takaisin. (Kullas & Myllyoja 2010, 142.) Joukkolainoille maksettava korko on myös lähdeveronalaista tuloa (Pesonen 2011, 79).

4.3 Säästämis- ja sijoitusinstrumenttien riskit

Riski on tärkeä ottaa huomioon, kun puhutaan säästämisen ja sijoittamisen instrumenteista. Tutkitusti naiset valitsevat sijoituskohteita, joissa riski on pieni, mikä on sinänsä ihan hyvä asia. Riskin laatu, tyyppi ja suuruus vaihtelevat siis sen mukaan, kuinka paljon ja mihin sijoittaa (Kullas & Myllyoja 2014, 68–69). Riski on kuitenkin myös tuottojen lähde. Jos välttelee riskiä, tarkoittaa se, että myös riskin positiivisilta vaikutuksilta, eli tuotoilta vältyy. Tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä. Mitä suurempi riski, sitä suurempi on mahdollisuus hyvään tuottoon. (Kullas & Myllyoja 2010, 114,121.) Suhteellisen riskitön vaihtoehto ei siis juuri tuota mitään. Jos haluaa tuottoja, täytyy myös riskejä ottaa enemmän.

Tilisäästäminen on talletussuojan vuoksi riskitöntä, minkä vuoksi tuotot ovat melko pieniä. Korot eivät ole suuret ja korko on pankin kanssa sovittu. Lisäksi pankilla on mahdollisuus muuttaa tilin korkoehtoja ilmoituksella. Pankki saattaa lähettää tiedon, että jatkossa säästötilin korko on 0,0 prosenttia, eikä asiaan voi vaikuttaa. (Kullas & Myllyoja 2010,

114–115.) Pienten korkojen lisäksi ongelmana on inflaatio. Sijoitetun rahan pitää tuottaa, jotta se säästy inflaatiolta. Säästötilin koron ollessa 0,3 prosenttia ja inflaation ollessa vuodessa 1,3 prosenttia, heikkenee säästötilillä olevan rahan ostovoima noin prosentin vuodessa. Vaikka yksi prosentti vuodessa ei kuulostaisikaan niin pahalta, pitkällä aikavälillä se on paljon ja pääoma pienenee. (Kullas & Myllyoja 2014, 68.) Lisäksi säästö- ja määräaikaistileihin voi liittyä valuuttariski (Finanssivalvonta 2017, käyttötili ja säästämistili, määräaikaistili). Talletussuoja auttaa konkurssiriskiä vastaan, sillä rahansa saa aina 100 000 euroon asti takaisin, vaikka pankki menisi konkurssiin. Jos rahoja jakaa useaan eri pankkiin ja perheenjäsenten kesken, saa suurenkin summan suojattua konkurssiriskiä vastaan. (Pesonen 2011, 89–90.)

Eläkesäästäminen ei kuulu talletussuojan piiriin, joten liikkeellelaskijariski on olemassa. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi vakuutusyhtiön ajautuessa taloudellisiin vaikeuksiin, ei varoja korvata. Vakuutusyhtiön konkurssi ovat kuitenkin harvinaisia Suomessa, sillä niillä on oltava tietty vakavaraisuuspääoma, jota Finanssivalvonta seuraa. Lisäksi asiakas kantaa riskin sijoituskohteiden arvon kehityksestä. Näin ollen on olemassa markkinariski, eli jos esimerkiksi sijoituskohteena on osakkeita ja osakemarkkinat laskevat, niin vakuutussäästön arvokin laskee. Jos säästetään esimerkiksi korkorahastoihin, on korkoriski olemassa. Korkojen noustessa sijoitusten arvo laskee. Myös valuuttariski on olemassa. (Finanssivalvonta 2013, eläkesäästäminen). Onkin hyvä miettiä omaa riskinsietokykyään myös ennen eläkesäästämisen aloittamista. Eläkesäästäjä kohtaa myös poliittisen riskin. Nimittäin aikanaan maksettava eläke on pääomatuloa ja siitä peritään vero kulloinkin voimassa olevan pääomatuloveroprosentin mukaan. Voi olla, että pääomatuloveroprosentti tulee nousemaan tulevaisuudessa, jolloin saattaa joutua maksamaan huomattavasti enemmän veroa kuin olisi ajatellut aloittaessaan eläkesäästämistä. (Pesonen 2011, 156.)

Esimerkiksi osakesijoituksiin, joissa tuottomahdollisuus on hyvä, liittyy myös paljon riskejä. Yritysriski liittyy juuri siihen yritykseen, jonka osakkeita on hankittu. Yrityksellä voi mennä huonosti tai se voi ajautua jopa konkurssiin, jolloin osakkeenomistaja on yleensä viimeisenä saajana, jos konkurssipesästä jotain jaettavaa jää. Myös yleinen markkinatilanne vaikuttaa yksittäiseen osakkeeseen. Tätä kutsutaan markkinariskiksi. (Pesonen 2011, 97.) Jos osakkeita on ostettu muilla valuutoilla kuin euroilla, myös valuuttariski on olemassa, eli valuuttakurssit muuttuvat ja saattavat näin ollen syödä tuottoja (Kullas

& Myllyoja 2014, 68–69). Toisaalta riskeiltä voi yrittää suojautua. Riskejä vähentää esimerkiksi pitkä sijoitusaika. Ajan lisäksi osakesalkkua kannattaa hajauttaa muutenkin. Olisi hyvä hankkia useamman eri toimialalla toimivan yrityksen osakkeita, koska tällöin yritysriski pienenee. (Pesonen 2011, 97.) Toisaalta tietoa yrityksistä on myös paljon saatavilla. Suomalaisia pörssiyhtiöitä seurataan erittäin tarkasti ja yritysten on säännöllisin väliajoin annettava tietoa toiminnastaan markkinoille. Tilinpäätökset ja vuosikertomukset antavat paljon tietoa sijoittajalle. (Kullas & Myllyoja 2014, 103–104, 106.) Näin ollen yrityksen taloudellisesta tilasta saa tietoa koko ajan.

Myös rahastoissa on riskejä. Näitä ovat esimerkiksi liikkeellelaskija-, yritys- ja markkinariski, sillä osake- ja korkomarkkinoiden tilanne elää koko ajan (Pesonen 2011, 116). Jos valitaankin rahasto, jossa osuudenomistajia oli vähän, eikä pääomaakaan paljon, saattaa rahastoyhtiö sulauttaa huonomman rahaston toiseen samankaltaiseen. Voi myös olla, että salkunhoitaja vaihtuu. Jos rahasto muuttuu, on hyvä miettiä, sopiiko tuleva tai muutunut rahasto itselle, sillä muutoksia kulurakenteeseen ja riskiprofiiliin saattaa tulla. Myös ajallinen hajautus on tärkeää rahastoissakin, jotta markkinariskiltä vältytään, mutta ajallinen hajautus tulee rahastosäästäjälle automaattisesti, kun kerran kuussa sijoittaa jonkin summan rahastoon. (Kullas & Myllyoja 2014, 69, 72.) Sijoituskohteiden hajauttaminen suojaa yritys- ja liikkeellelaskijariskiltä, mutta tällainen hajauttaminen on tyyppillistä rahastoille. (Pesonen 2011, 116).

Myös ETF:n liittyvät samat riskit kuin rahastosijoittamiseen. Lisäksi on kuitenkin sisältöriski, sillä rahaston nimi ei aina välttämättä vastaakaan rahaston sijoituskohteita. Tämä on ehkä kuitenkin yleisempää kansainvälisessä ETF-sijoittamisessa. Aktiivisen poikkeaman riski tarkoittaa, että rahaston tuotto saattaa poiketa vertailuindeksistä. Riski on suurempi, jos tavoitteena on indeksin tuoton saavuttaminen. On toki myös mahdollista, että ETF:n salkunhoitaja voi tehdä huonoja sijoituspäätöksiä. Tätä kutsutaan aktiivisen sijoittamisen riskiksi. Vastapuolella on oltava myös kyky suoriutua velvoitteistaan. Tämä liittyy pitkälti kaikenlaisiin sijoitusrahastoihin mm. ulkopuolisten palveluiden käytön takia. Tätä kutsutaan vastapuoliriskiksi. (Finanssivalvonta 2015, ETF.)

Joukkovelkakirjoista ainakin valtionkonttorin liikkeelle laskemat joukkovelkakirjat ovat melko turvallisia sijoituskohteita (Pesonen 2011, 91). Voimme luottaa, että suurella todennäköisyydellä valtio maksaa lainan takaisin. Silti liikkeellelaskijariski on merkittävä

riski joukkovelkakirjoissa, mutta toisaalta yritysten luottoluokituksia tarkastamalla voidaan pienentää tätä riskiä (Kullas & Myllyoja 2010, 142). Muita joukkovelkakirjoihin liittyviä riskejä ovat valuuttariski, inflaatoriski ja korkoriski. Jos korkotaso nousee, ei joukkovelkakirjan korko nouse enää, mikä heikentää lainan ehtoja verrattuna muihin tuotteisiin. (Finanssivalvonta 2011, joukkovelkakirjat.)

4.4 Miten aloittaa säästäminen ja sijoittaminen?

Entä miten sitten aloittaa sijoittaminen tai edes säästäminen? Usein ajatellaan, että se tehdään sitten joskus. Sitten kun laina on pienempi, lapset poissa kotoa jne. Tärkeintä on kuitenkin aloittaa. Mitä aikaisemmin sen tekee, sitä todennäköisempää on, että vaurastuu. ”Sit kun” -ajattelu ei sovi sijoittamiseen, sillä koskaan ei tunnu olevan sopiva hetki aloittaa. (Kullas & Myllyoja 2014, 63.) Ensin kannattaa selvittää, mikä olisi sopiva summa, jonka voi laittaa sivuun esimerkiksi kuukaudessa. Tämän voi selvittää kuittipäivällä, eli säästää kuitit ja laskea kaikki menot sekä tulot. Näin voidaan budjetoida ja siten nähdä, paljonko jää pakollisten menojen jälkeen ylimääräistä ja mikä osa siitä voidaan laittaa sivuun. Kannattaa huomioda, että liian suuri summa vetää kuukauden budjetin ehkä liian tiukaksi, jolloin saattaa lipsua tavoitteista. Toisaalta liian pieni summa ei kartuta pääomaa tarpeeksi. Hyvä olisi, jos rahan voi laittaa toiselle tilille tai johonkin muuhun sijoituskohteeseen, koska silloin se on poissa kulutuksesta. Jos raha on käyttötilillä, tulee aina jotain, esimerkiksi vakuutusmaksut tai muutama vaatekaupassa käynti, mihin rahan voi käyttää, eikä mitään ylimääräistä jää. Tärkeintä olisi siis pistää erilliseen kohteeseen kuukausittaisista tuloista osa, ja tehdä tämä joka kuukausi tavoitteista tinkimättä. (Kullas & Myllyoja 2010, 108, 111–112.)

Pienten summien sijoittaminen onnistuu hieman helpommin rahastoihin kuin osakkeisiin, koska kulujen takia osakkeita ei kannata ostaa pienillä summilla. Mieluummin satasilla tai tuhansilla. Vielä ennen vuotta 2006 Helsingin pörssissä osakkeita piti myydä tai ostaa minimissään yksi pörssierä. Tämä saattoi olla esimerkiksi sata osaketta. Riippuen osakkeen arvosta, pörssierä saattoi olla hyvin kallis. Nykyään piensijoittajan on helpompi käydä osakekauppaa, sillä osakkeita voi ostaa esimerkiksi vain yhden kerrallaan. Tosin tämä ei ehkä ole kovin järkevää kaupankäyntikulujen takia. (Kullas & Myllyoja 2014, 71.)

Selosmaa (2017, 78–79) puolestaan tarjoaa kahdeksan askeleen treeniohjelman, jonka avulla oman taloutensa voi ottaa haltuun. Ohjelma on syvällisempi, sillä ensin mietitään omia arvoja, jotka määräävät toimintaamme sekä omaa persoonaa rahankäytössä. Kun tuntee itsensä voi jatkaa laskelmiin, eli paljonko rahaa tulee ja paljonko sitä menee. Lopuksi voidaan luoda toimintasuunnitelma tulevaisuuden taloudellista hyvinvointia varten. Selosmaa (2017, 159–161) kehottaa huomattavasti tarkempiin laskelmiin tulojen ja menojen suhteen. Tarkoitus on löytää ja tunnistaa kulutuskategoriat, joiden avulla selviävät parhaiten kulutustottumukset. On esimerkiksi helppo laskea kauppakuiteista, paljonko ruokaan on mennyt rahaa. On kuitenkin hyvin erityyppisiä tilanteita, joita varten ruokaa on ostanut. Kiireessä saatetaan ostaa enemmän eineksiä tai kun vieraita on tulossa, ostetaan ruokaa enemmänkin viihdyttämistarkoitukseen. Olisi myös hyvä eritellä työpaikka-ruokailut. Syökö ulkona lounaita vai tekeekö eväät töihin jne. Samoin vaateuksesta voidaan eritellä ne, mitkä ovat olleet todella tarpeellisia ja mitkä on ostettu vain turhamaisuuden vuoksi. Lisäksi voi laskea esimerkiksi autoon liittyvät menot.

Näin tarkkojen kategorioiden luomiseen on syynsä. Niiden avulla selviää, mihin rahaa oikeastaan kuluu ja miksi. Harjoittaako esimerkiksi ostoterapiaa, jolloin rahaa kuluu, mutta pidempiaikaista hyötyä ei saavuteta tai onko jatkuvasti niin kiire, ettei ehdi kokata, vaan rahat kuluvat ulkona syömiseen ja einesruokiin. (Selosmaa 2017, 159–161.) Näin tarkat laskelmat saattavat tuntua oudoilta, mutta niiden avulla pystyy selvittämään omaa ostoskäyttäytymistään ja kulutustottumuksiaan paremmin. Samalla näkee myös konkreettisesti sen, mihin rahaa kuluu. Voi olla, että ylimääräistä rahaa ei jää, koska on tapana palkita itseään esimerkiksi jatkuvilla vaateostoksilla. Kun on alakuloinen, tylsistynyt tai kaipaa vaihtelua, voi ostaa jotain voidakseen paremmin. Yritämme siis täyttää erilaisia tarpeita kuluttamalla ja uskomme, että enemmän on parempi. (Selosmaa 2017, 69.) Olisi hyvä miettiä, mikä on tarpeellista ostamista ja mihin rahaa oikeasti kuluu, jotta voi alkaa laskea, paljonko kuukaudessa on mahdollista säästää tai sijoittaa.

5 KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimusta suunniteltaessa valitsin kvantitatiivisen, eli määrällisen tutkimuksen. Numeeristen tietojen avulla uskoin saavani tarkempaa tietoa naisten ajatuksista säästämistä ja sijoittamista kohtaan verrattuna esimerkiksi siihen, että olisi tehty haastatteluja. Koska tutkimus koskee naisten ajatuksia säästämisestä ja sijoittamisesta, luonnollisesti vastaajiksi valittiin vain naisia.

5.1 Kyselytutkimuksen toteutus

Kysely toteutettiin Oma Säästöpankin Ilves-päivänä lauantaina 10.6.2017 kello 10.00-14.00. Tavoitteena oli saada ainakin 50 vastaajaa osallistumaan kyselyyn ja tämä tavoite täyttyi, sillä vastaajia oli tasan 50. Tapahtuma järjestettiin Oma Säästöpankin konttorilla Tampereen Hämeenkadulla. Mukana oli pankin omaa henkilökuntaa sekä Tampereen Ilveksen jalkapalloilijoita, joiden kanssa sai jutella, pelata pöytäfutista tms. Toki samalla oli hyvä tilaisuus kertoa Oma Säästöpankista. Lisäksi pankilla oli kahvitarjoilu. Koska tapahtuma oli etupäässä ulkona, päädyttiin siihen, että kyselylomake olisi paperisena. Tietokoneiden ja tablettien käyttö olisi ollut mahdotonta, koska tällaisia laitteita ei olisi voitu vain tapahtumaa varten hankkia. Tämän vuoksi nettipohjainen kysely ei olisi onnistunut. Vastaajien kesken arvottiin 50 euron rahastolahjakortti Oma Säästöpankkiin, ja tämän avulla saatiin houkuteltua varmasti enemmän vastaajia. Olin tulostanut kyselylomakkeet valmiiksi ja kysely toteutettiin niin, että kysyin Hämeenkadulla kulkeneilta naisilta, haluavatko he osallistua opinnäytetyön kyselyyn. Lisäksi osalle, jotka olivat jo pysähtyneitä kahville, pankin työntekijät kertoivat mahdollisuudesta osallistua kyselyyn.

Tämä toteutustapa oli erittäin hyvä, koska Hämeenkadulla liikkuu paljon ihmisiä lauantaisin ja vastaajien taustat olivat näin ollen mahdollisimman erilaisia. Vastaajien ryhmä oli siis mahdollisimman heterogeeninen. Kyselyyn vastanneiden ei tarvinnut olla Oma Säästöpankin asiakkaita, eikä, sukupuolta lukuun ottamatta, muita rajoituksia ollut. Näin ollen vilkasliikenteinen katu oli hyvä valinta pyytää osallistumaan kyselyyn. Koska paikalla oli kahvitarjoilu, useampi ihminen myös pysähtyi katsomaan, mitä tapahtuu ja näin ollen oli helpompi pyytää osallistumaan samalla kyselyyn. Pankin henkilökunta kertoi myös, että teen opinnäytetyötä, joten heistä oli paljon apua. Lisäksi toimeksiantajan

kanssa oltiin sitä mieltä, että kyselyn tekijän olisi hyvä olla itse paikalla kyselyä teetettäessä. Näin ollen olisi helppo vastata kysymyksiin, jos joku vastaaja ihmettelisi jotain kysymystä tai kaipaisi lisätietoja. Tämänkin vuoksi kysely toteutus Ilves-päivänä oli hyvä valinta.

Muutama huono puoli toteutustavassa kuitenkin oli. Ulkona kadulla kirjoitustila on melko rajallista. Konttori oli auki, joten sisälle oli mahdollista päästä vastaamaan kyselyyn pöydän ääressä, mutta moni totesi, että on helpompi täyttää kysely ulkona ja jatkaa sitten matkaa. Vain muutamat ihmiset vastasivat kyselyyn sisätiloissa. Minulla oli kirjoitusalus-
toja muutama mukana, mutta silti moni pyysi, että minä täytän kyselyä heidän puolestaan ulkona. He siis sanelivat vastauksia ja minä täytin kyselyä. Tämä sopi minulle, mutta tarkoitti sitä, että tällä välillä en voinut pyytää muita osallistumaan kyselyyn, vaan olin sidottu olemaan yhden vastaajan kanssa. Lisäksi ihmiset olivat innokkaita juttelemaan kaikkea muutakin, joten toki aikaa meni myös jonkin verran yleisesti jutteluun, mikä tietysti oli mukavaa, mutta vei pois mahdollisuuksia pyytää naisia osallistumaan kyselyyn.

Vielä yksi ongelma oli se, että Tampereen Hämeenkadulla työskentelee erittäin paljon myyjiä ja feissareita. Lähestyessäni mahdollista vastaajaa, moni oletti minunkin myyvän jotain tai pyytävän rahaa hyväntekeväisyyteen. Moni sanoi, että olisi pysähtynyt heti, jos olisi tiennyt, että teen opinnäytetyötä. Ihmisten olettaessa, että yritän kerätä rahaa tai myydä jotain, he eivät halunneet kuunnella, mikä asiani oli, vaan jatkoivat matkaa, minkä vuoksi ehkä jonkin verran menetin potentiaalisia vastaajia. Toisaalta kyselyn toteuttaminen juuri Ilves-päivänä oli hyvä, koska taustallani oli muitakin ihmisiä ja kahvitarjoilu, mikä herätti kiinnostusta. Jos olisi seissyt Hämeenkadulla yksin, vastauksia olisi ollut ehkä hankalampi saada. Ilman mainitsemiani huonoja puolia, vastaajia olisi ehkä saatu hieman enemmän. Olen kuitenkin tyytyväinen 50 vastaajaan ja uskon, että tämän määrän avulla saadaan jo yleiskäsitystä naisten ajatuksista säästämisestä ja sijoittamisesta.

Tuloksia oli helppo käsitellä Excelissä, joten prosenttiosuuksissa ja määrissä ei pitäisi olla virheitä. Toki voidaan miettiä, ovatko kaikki vastaajat varmasti ymmärtäneet kysymykset oikein ja ovatko he todella miettineet vastauksiaan. Toisaalta tällainen ongelma koskee jokaista kyselyä, sillä voidaanko täysin varmasti luottaa, että osallistuja on miettinyt vastauksiaan ja vastannut totuudenmukaisesti. Tämän kyselyn toteutuksessa olin kuitenkin

itse mukana, joten mahdollisuus kysyä tarkennusta epäselviin kohtiin oli olemassa. Tällainen on mahdotonta esimerkiksi kyselyissä, jotka lähetetään sähköpostitse ja täytetään internetissä. Sen vuoksi tämä toteutustapa oli hyvä.

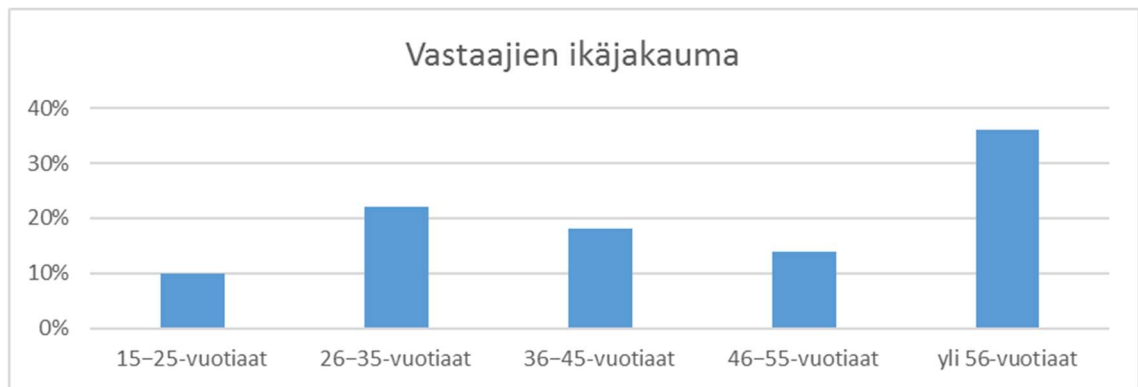
5.2 Kyselytutkimus

Kyselylomakkeessa oli kaikkiaan 14 kysymystä. Ensimmäiset viisi kysymystä olivat perustietoihin liittyviä ja niihin vastasivat kaikki. Niissä kysyttiin ikää, työllisyys- ja asumistilannetta sekä bruttotuloja. Viimeisin kysymys oli säästääkö/sijoittaako tällä hetkellä. Loput kysymykset riippuivat siitä, mitä tähän viimeiseen peruskysymykseen vastattiin. Ne, jotka jo säästivät/sijoittivat, vastasivat vain kolmeen jatkokysymykseen. Sen sijaan ne, jotka eivät olleet aloittaneet säästämistä/sijoittamista, vastasivat kolmeen samaan jatkokysymykseen, kuin jo säästävät/sijoittavat. Lisäksi ei säästäville/sijoittaville oli kuusi lisäkysymystä. Tämä johtui siitä, että jos ei säästä/sijoita, oli tärkeää selvittää miksei, ja kaipaisiko näissä asioissa esimerkiksi enemmän tukea omalta pankilta.

Yksi vastaaja jätti vuositulonsa ilmoittamatta, koska ei tiennyt tai halunnut niitä kertoa. Toinen vastaaja ei osannut nimetä aikaväliä, jonka olisi valmis säästämään/sijoittamaan. En kuitenkaan hylännyt kyselylomakkeita, sillä uskon, että kahden tiedon puuttuminen ei häiritse kokonaiskuvaa. Varsinkin, kun kyse ei ollut samasta vastaajasta. En hylännyt yhtäkään kyselylomaketta, vaan hyväksyin kaikki 50 kappaletta. Kysymyksiä ja saatuja vastauksia käsittelem seuraavissa alaluvuissa.

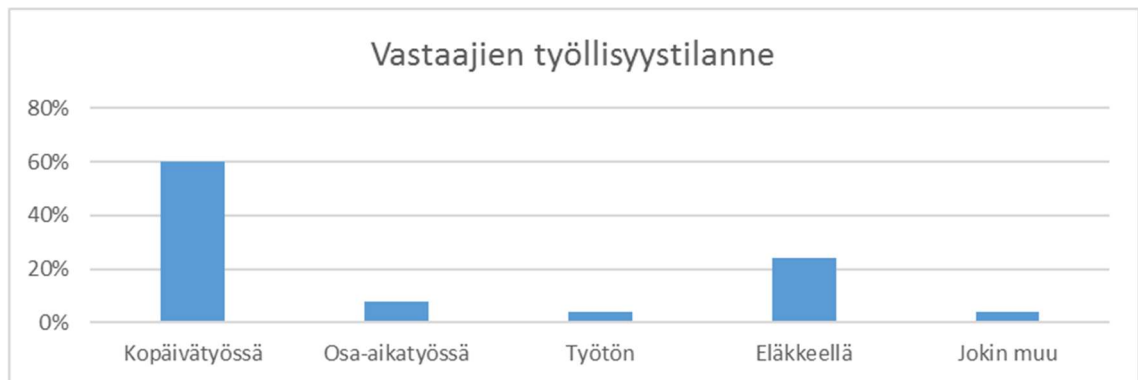
5.3 Kyselytutkimuksen perustiedot

Kyselyyn vastanneista selkeä enemmistö oli yli 56-vuotiaita. Kaikista 50 vastaajasta 36% oli yli 56-vuotiaita. Seuraavaksi suurin ryhmä oli 26–35-vuotiaat. Heitä oli 22% vastaajista. Sitten tulivat 36–45-vuotiaat 18% edustuksella. 46–55-vuotiaita oli 14% ja 15–25-vuotiaita oli 10% vastaajista. (kuvio 1.) Ikäjakauma olisi voinut olla hieman tasaisempi, mutta edustusta jokaisesta ikäryhmästä saatiin.

KUVIO 1. Vastaajien ikäjakauma

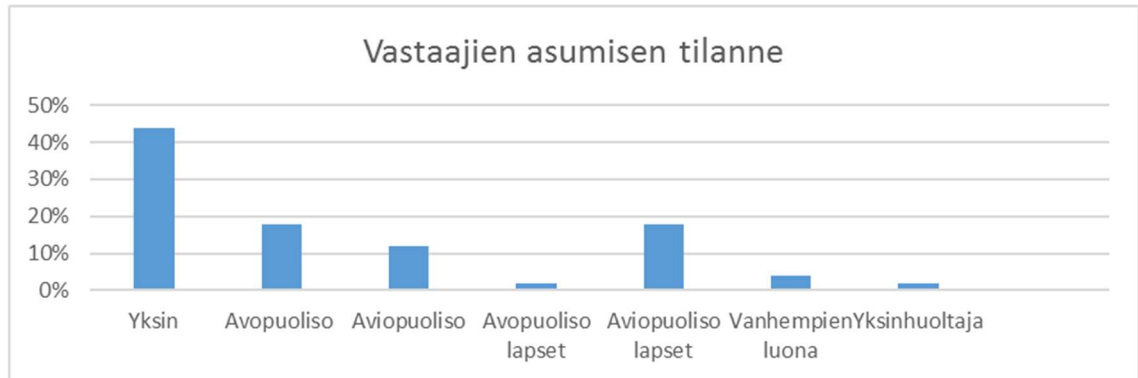
Toinen kysymys koski työllisyystilannetta. Vastaajista 60% oli kokopäivätyössä. Toiseksi suurin ryhmä oli eläkeläiset, joita oli 24% vastaajista. Osa-aikatyössä ilmoitti olevansa 8 % vastaajista ja vain 4% oli työttöminä. Kaksi vastaaja valitsi kohdan muu tilanne. Toinen heistä oli yrittäjä ja toinen sekä opiskeli että teki osa-aikatyötä. Kukaan vastaajista ei ollut äitiyslomalla tai hoitovapaalla, eikä kukaan ollut pelkästään opiskelija. Olisi ollut hyvä saada edustusta myös näistä ryhmistä ja olisi olettanut, että joku vastaajista olisi näistä ryhmistä ollut, mutta jostain syystä näin ei käynyt. (kuvio 2.)

KUVIO 2. Vastaajien työllisyystilanne

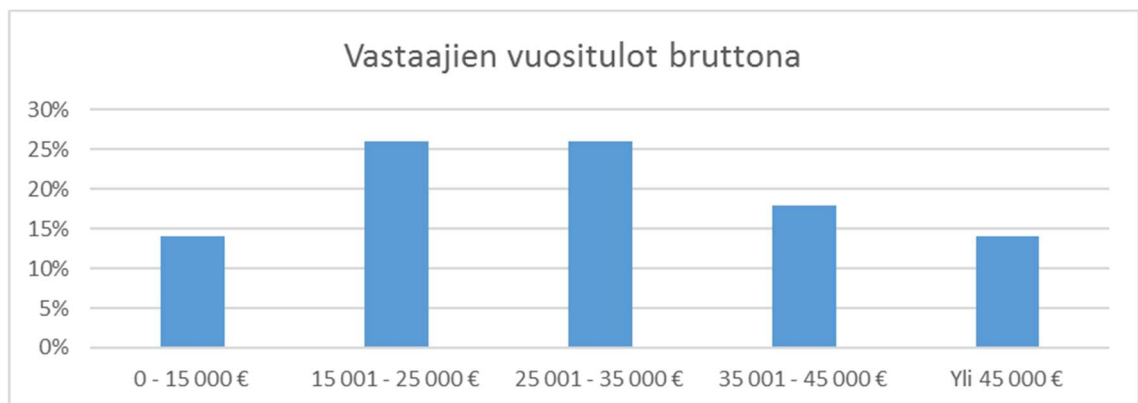
Asumisen suhteen yksin asuvien ryhmä oli melko suuri, sillä 44% vastaajista ilmoitti asuvansa yksin. Avopuolison kanssa asui 18% ja aviopuolison kanssa 12% vastaajista. Vastaajista vain 2% ilmoitti asuvansa avopuolison ja lasten kanssa sekä 18% aviopuolison ja

lasten kanssa. Jälkimmäisen ryhmän vastaajista kaksi ilmoitti kotona asuvien lasten olevan jo aikuisia. Toisien sanoen 50% vastaajista eli parisuhteessa. Yksi vastaajista ilmoitti olevansa yksinhuoltaja ja kaksi kertoi asuvansa vanhemmillaan. (kuvio 3.)

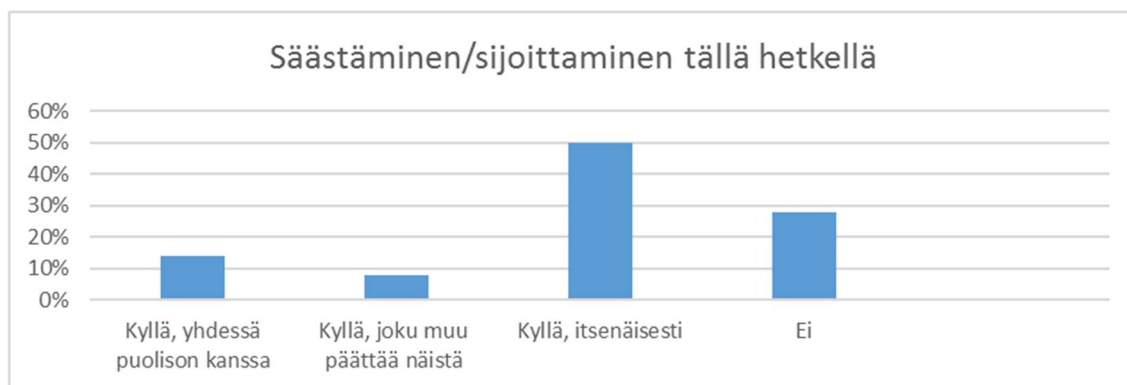
KUVIO 3. Vastaajien asumisen tilanne

Neljäs kysymys koski bruttovuosituloja. Vastaajista 26% ilmoitti tienävänsä 15 001–25 000 euroa ja saman verran vastaajia ilmoitti tienävänsä 25 001–35 000 euroa. 18% tienasi 35 001–45 000 euroa, 14% tienasi 0–15 000 euroa ja saman verran vastaajista kertoi tienävänsä yli 45 000 euroa. Yksi vastaajista ei osannut tai halunnut kertoa omia tulojaan. Tulojen osalta vastauksia saatiin melko tasaisesti eri ryhmistä. (kuvio 4.)

KUVIO 4. Vastaajien vuositulot bruttona

Viimeisin kysymys koski sitä, säästääkö/sijoittaako vastaaja tällä hetkellä. 28%, eli liki kolmannes vastaajista sanoi, että he eivät säästä/sijoita tällä hetkellä. Kuitenkin vastavasti puolet, eli tasan 50% vastaajista sanoo säästävänsä/sijoittavansa itsenäisesti tällä hetkellä. Vastaajista 14% säästi/sijoitti tällä hetkellä, mutta päätökset näistä asioista tehtiin yhdessä puolison kanssa. 8% vastaajista kertoi säästävänsä/sijoittavansa, mutta päätökset asioista teki heidän puolestaan joku muu. Yhdellä vastaajista vanhemmat ja kolmella muulla puoliso. (kuvio 5.)

KUVIO 5. Vastaajien säästämisen/sijoittamisen tilanne tällä hetkellä

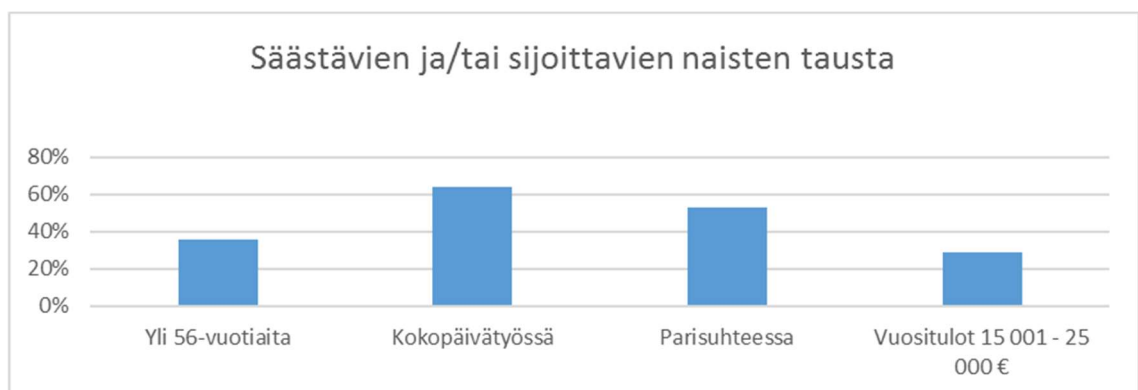
Kullas ja Myllyoja (2010, 104) kertovat Ålandsbankenin naissijoittajia koskevasta tutkimuksesta vuosilta 2002 ja 2005. Niissä kävi ilmi, että lähes sata prosenttia sinkuista teki omaa taloutta koskevat päätökset itsenäisesti, mutta kumppanin löytyessä joka toinen nainen luopui omien talousasioidensa päätäntävällasta. Kyselytutkimuksen tulokset eivät kuitenkaan viittaa ihan näin radikaaliin eroon. Tasan puolet, eli 25 vastaajaa ilmoitti asuvansa avo- tai aviopuolison, eli olevansa parisuhteessa, mutta heistä 36% kertoi säästävänsä/sijoittavansa täysin itsenäisesti. Yhdessä puolison kanssa näistä 25 vastaajasta säästi/sijoitti 28%. Sen sijaan vain 12% säästi/sijoitti, mutta siten, että puoliso teki päätökset yksin. Tämä on huomattavasti vähemmän kuin Ålandsbankenin tutkimus kertoo, sillä vain noin joka kymmenes nainen jätti säästämisen/sijoittamisen asiat yksin puolisonsa hoidettavaksi. Loput 24% parisuhteessa olevista kertoi, etteivät säästä/sijoita lainkaan.

Parisuhteessa olevissa vastaajista, jotka säästivät/sijoittivat yhdessä tai itsenäisesti oli edustusta kaikista ikäryhmistä, joten iällä ei tunnu olevan merkitystä sen suhteen, sääste-täänkö yhdessä vai itsenäisesti. Ne 12%, joiden puoliset päättivät talousasioista, kaksi oli 36–45-vuotiaita ja yksi vastaaja oli yli 56-vuotias. Kaiken kaikkiaan siis 72% vastaajista

kertoi säästävänsä/sijoittavansa tällä hetkellä. He vastasivat vielä kolmeen lisäkysymykseen, joiden tuloksista kerron seuraavaksi.

5.4 Säästävien/sijoittavien naisten tausta

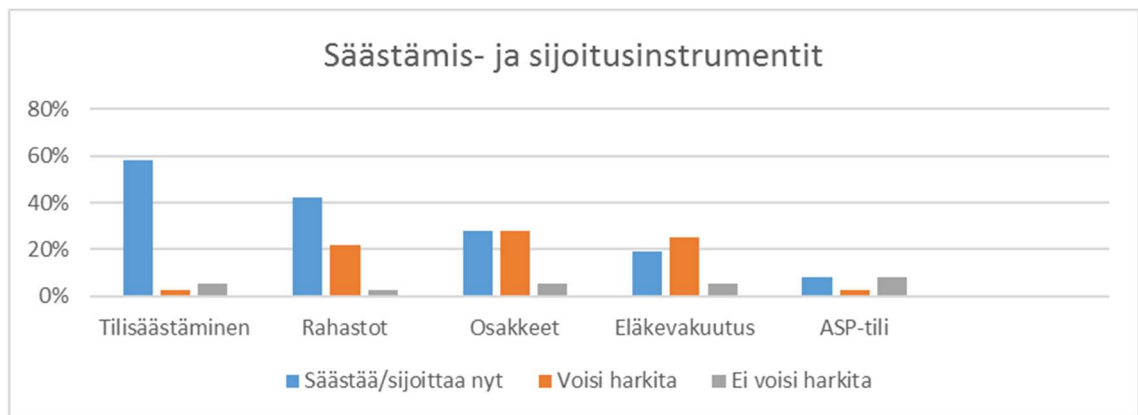
Taustalla tarkoitan tietoja, joita saatiin kyselylomakkeen perustietokysymysten vastauksista. Ne naiset, jotka vastasivat säästävänsä/sijoittavansa tällä hetkellä edustivat kaikkia ikäryhmiä. Enemmistö, eli 36%, heistä oli 56-vuotiaita, 12% oli 15–25-vuotiaita, 16% 26–35-vuotiaita, 20% 36–45-vuotiaita, 16% oli 46–55-vuotiaita. Näistä naisista 64% on kokopäivätyössä, 19% eläkkeellä, 8% osa-aikatyössä, 3% työttömänä, 3% opiskelee ja tekee töitä samaan aikaan ja 3% on yrittäjänä. Säästämistä/sijoittamista harjoittavista naisista 44% asui yksin, 28% asui avo- tai aviopuolison kanssa, 25% asui puolison ja lasten kanssa ja 3% asui vanhempiensa luona. Myös vuositulojen osalta naiset edustivat eri ryhmiä. Yksi vastaaja ei osannut sanoa vuositulojaan. Häntä lukuun ottamatta 11% tienasi 0–15 000 euroa, 29% tienasi 15 001–25 000 euroa, 26% tienasi 25 001–35 000 euroa, 17% tienasi 35 001–45 000 euroa ja 17% tienasi yli 45 000 euroa vuodessa. Naisten taustat ovat siis hyvin erilaisia, mutta enemmistö tällä hetkellä säästävistä/sijoittavista oli yli 56-vuotiaita, he elivät parisuhteessa, olivat kokopäivätyössä ja tienasivat 15 001–25 000 euroa vuodessa. (kuvio 6.)

KUVIO 6. Säästävien ja/tai sijoittavien naisten tausta

5.5 Säästävien/sijoittavien naisten talousasiat

Niistä naisista, jotka kertoivat jo säästävänsä/sijoittavansa, selvä enemmistö, eli 58% ilmoitti säästävänsä tileille. Toiseksi eniten sijoitettiin rahastoihin, sillä 42% ilmoitti säästävänsä näihin. Naisista 28% ilmoitti säästävänsä/sijoittavansa osakkeisiin. Eläkevakuutus oli 19% ja ASP-tili 8% vastaajista. Yksi vastaajista kertoi, että hänellä oli jo ASP-tili ollut ja se oli käytetty. Vastaajista 5,5% kertoi, että heillä on sijoitusasunto. Toki tilille säästäminen oli ylivoimaisesti yleisintä näiden vastaajien joukossa, mutta rahastot ja osakkeet olivat myös vahvasti esillä. Lisäksi on hyvä huomata, että vain 2,7% vastaajista ilmoitti, että voisi harkita tilisäästämistä. Sen sijaan 22% voisi harkita rahastoja, 25% eläkevakuutusta ja 28% osakkeita. Vastaajista 5,5% oli sitä mieltä, ettei voisi harkita osakkeita lainkaan säästämisen/sijoittamisen kohteeksi. Tilisäästämisessä vastaava luku oli 5,5%, rahastoissa 2,7%, eläkevakuutuksissa 5,5% ja ASP-tilissä 8,3%. (kuvio 7.)

KUVIO 7. Säästämis- ja sijoitusinstrumentit sekä niihin suhtautuminen säästävien/sijoittavien joukossa

Yksi vastaaja ilmoitti, että rahastot ja osakkeet eivät olleet tuttuja tuotteita. Vastausten perusteella muutkin vaihtoehdot kuin vain tilit, tuntuvat kiinnostavan naisia. Ehkä kirjallisuus on auttanut ja naiset ovat kiinnostuneempia sijoittamisesta. Tässä kysymyksessä saattoi luonnollisesti valita useamman vaihtoehdon, koska toki voi olla tilejä, rahastoja, osakkeita ja muita instrumentteja. yhtä aikaa. Monella olikin useampaa erilaista instrumenttia. Lisäksi 64% oli valmiita säästämään/sijoittamaan yli 6 vuotta. Naisillakin tuntuu

siis olevan pitkäjänteisyyttä talouden asioissa. Vastaajista 22,2% ilmoitti, että voisi säästää 4–5 vuotta ja 16,6% 1–3 vuotta. Kaikki, jotka sijoittivat tai säästivät nyt, olivat valmiita säästämään/sijoittamaan yli vuoden pituisen ajan.

Minkä vuoksi nämä naiset sitten säästävät/sijoittavat? Kullas ja Myllyoja (2010, 82) sanovat, että monet naiset säästävät ns. pahan päivän varalle. Näin teki yli puolet, eli 55,5% vastaajista. Tämä oli tärkein ilmoitettu syy, miksi tällä hetkellä säästetään/sijoitetaan. Toiseksi tärkein syy oli eläkepäivät, joita varten säästi 39% vastaajista. Oma asuntoa varten säästi/sijoitti 11% ja 6% kertoi säästävänsä sijoitusasuntoa varten. Vastaajista 22% kertoi jonkin muun syyn. Esimerkiksi, että säästää parempaan tulevaisuuteen, säästäminen on opittu tapa ja niin vain pitää tehdä. Lisäksi oli konkreettisia tavoitteita, joita varten rahaa säästettiin/sijoitettiin, kuten auto, moottoripyörä, talon remontti, matkustus ja oma yritys. Kuten Simonen (2008, 162) tuo esiin, naiset ajattelevat muita ja kokevat, että esimerkiksi lapsille pitää jättää perintöä. Lapset olivatkin yksi suuri syy, miksi naiset säästivät/sijoittivat, sillä 17% kertoi säästävänsä/sijoittavansa lapsia varten. (kuvio 8.)

KUVIO 8. Syitä, miksi säästetään/sijoitetaan

Luku on kuitenkin pienempi, mitä olisi voinut olettaa kirjallisuuden perusteella. Naisten, jotka jo säästivät/sijoittivat, joukosta yhdeksällä oli lapsia. Heistä vain 25% kertoi säästävänsä lapsille. Toisin sanoen naiset, joilla oli lapsia ja jotka jo säästivät, 75% ei maininnut lapsia syykseen säästää/sijoittaa. Vastausten perusteella näyttäisi siltä, että naiset ajattelevat muutakin kuin lapsia, kun pohditaan syitä säästämislle/sijoittamiselle.

5.6 Ei säästävien/sijoittavien naisten tausta

Yhteensä 28% kaikista vastaajista ilmoitti, ettei säästä/sijoita tällä hetkellä lainkaan. Edustusta oli kaikista ikäryhmistä, mutta eniten oli yli 56-vuotiaita sekä 26–35-vuotiaita. Kumpaakin ryhmää edusti 36% vastaajista. 14% oli 36–45-vuotiaita, 15–25-vuotiaita edusti 7% vastaajista ja 7% oli 46–55-vuotiaiden ryhmästä. Tasan puolet oli kokopäivätyössä ja reilu kolmannes eli 36% oli eläkeläisiä. Työttömänä oli 7% samoin osa-aika-työssä olevia. Vastaajista yksin asuvia oli 43%. Avo- tai aviopuolison kanssa asui 36%. Vastaajista 7% asui yksin lasten kanssa ja 7% puolison ja lapsen kanssa. Vanhempinsa luona asui 7%.

Ei säästävien/sijoittavien naisten joukosta 29% tienasi 25 001–35 000 euroa. Tuloryhmät 0–15 000, 15 001–25 000 ja 35 001–45 000 euroa jakaantuivat tasaisesti, sillä jokaista ryhmää edusti 21% vastaajista. Yli 45 000 euroa vuodessa tienasi 8% vastaajista. Kun mietitään peruskysymysten vastauksia, olivat naisten, jotka eivät säästäneet/sijoittaneet, taustat hyvinkin erilaisia. Yleisintä oli, että he olivat joko yli 56- tai 26–35-vuotiaita, parisuhteessa tai yksin asuvia, kokopäivätyössä olevia ja tienasivat 25 001–35 000 euroa vuodessa. (kuvio 9.)

KUVIO 9. Ei säästävien/sijoittavien naisten tausta

Niille, jotka eivät vielä säästäneet/sijoittaneet, kysely jatkui erilaisin kysymyksin kuin niille, jotka jo vastasivat säästävänsä/sijoittavansa. Käsittelemme niiden, jotka eivät säästäneet/sijoittaneet lisäkysymysten vastauksia seuraavaksi.

5.7 Ei säästävien/sijoittavien naisten talousasiat

Naisilta kysyttiin olisiko heillä varaa säästää/sijoittaa. Jopa 43% vastasi ehkä ja 14% vastasi kyllä. Toisaalta 43% vastasi heti, ettei heillä olisi lainkaan varaa säästää/sijoittaa. Seuraavaksi kysyttiin, paljonko mahdollisesti olisi varaa säästää/sijoittaa kuukaudessa. Sinänsä on loogista, että ne, jotka vastasivat edelliseen kohtaan ei, vastasivat nyt, ettei heillä olisi lainkaan varaa säästää/sijoittaa. Ainoastaan yksi poikkeus oli. Eräs alle 35-vuotias nainen vastasi, ettei hänellä olisi varaa säästää, mutta hän voisi säästää yli 300 euroa kuukaudessa, jos tekisi jotain muutoksia elämäntyyliinsä. Sen sijaan kaikki, jotka vastasivat ehkä, kertoivat, että voisivat säästää alle 100 euroa kuukaudessa. Ne, jotka vastasivat kyllä, voisivat kuvitella säästävänsä 101–200 euroa kuukaudessa. Summat heijastelevat Säästöpankin kyselyä vuodelta 2014 (Jantunen 2014), jonka mukaan naisten yleinen säästösumma kuukaudessa on 50 euroa. Kaikkiaan siis 43% ei säästävästä/sijoittavista naisista, voisi kuvitella laittavansa kuukausittain sivuun juuri 50 euroa.

Kysyttäessä vastaajilta, miksi he eivät ole aloittaneet säästämistä/sijoittamista, olivat vastaukset hyvin erilaisia. Toki oletuksena on, että yksinkertaisesti ei ole ollut varaa säästää. Puolet vastaajista kertoikin tämän syyksi, mutta myös syitä löytyi. Säästämisen ja sijoittamisen asiat eivät kiinnostaneet 14% vastaajista ja 21% sanoi, etteivät nämä asiat ole tuntuneet ajankohtaisilta. Lisäksi 29% oli valinnut kohdan jokin muu ja kertoivat mm. seuraavaa: säästämistä ei ole koettu tarpeelliseksi, koska ei ole haaveiltu esimerkiksi omasta asunnosta, säästämisen asioita ei ole mietitty ja kaikki ylimääräinen on jo annettu eteenpäin lastenlapsille. (kuvio 10.)

KUVIO 10. Syitä, miksi ei säästetä/sijoiteta

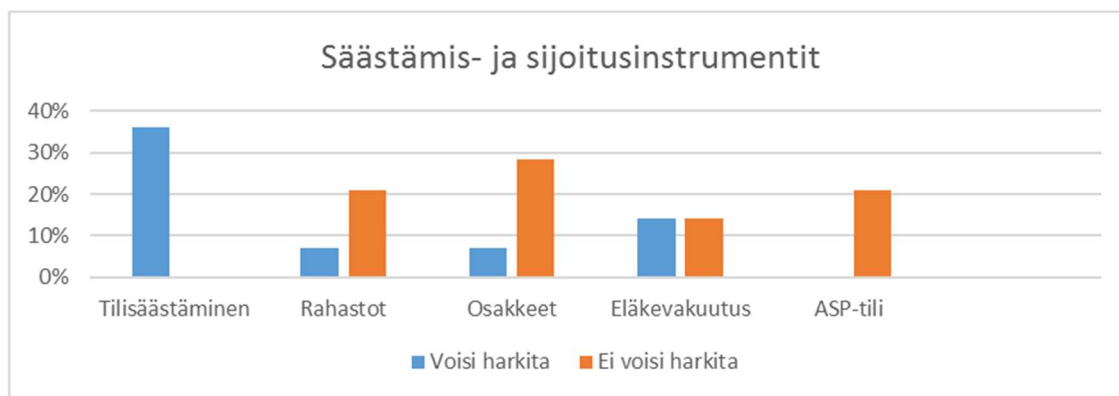
Mikään tietty ikä tai asumisen muoto ei tunnu olevan taustalla siihen, ettei olisi varaa säästää. Ne, jotka sanoivat, ettei heillä olisi varaa säästää edustavat kaikki ikäryhmiä lukuun ottamatta 15–25-vuotiaita. Myös asumistilanteet ovat erilaisia niillä, joilla ei ole varaa säästää. Ne, jotka sanoivat, ettei heillä olisi varaa säästää tienasivat 0–45 000 euroa, eli hyvin erilaisia summia. Ne, jotka ilmoittavat syyksi jonkin muun kuin varattomuuden, tienasivat 25 001 eurosta ylöspäin lukuun ottamatta kahta vastaajaa, jotka tienasivat 0–15 000 euroa. Toisin sanoen vuositulojenkin suhteen edustusta oli kaikista ryhmistä. Tilastokeskuksen (Tilastokeskus 2016, palkansaajien mediaaniansio) mukaan vuoden 2015 palkansaajien mediaaniansio oli 2963 euroa kuukaudessa, eli 35 556 euroa vuodessa. Lähes 29% vastaajista, jotka eivät säästäneet/sijoittaneet, tienasivat mediaaniansiota enemmän, eivätkä silti säästäneet/sijoittaneet. Vastaaja, joka tienasi yli 45 000 euroa vuodessa, uskoi, ettei hänellä ollut varaa säästää. Suuremmat tulot eivät siis automaattisesti takaa säästämistä ja sijoittamista. Suuri- ja pienituloisten säästämistä kirjoitettiin luvussa kolme.

Lisäksi kysyttiin, onko oma pankki antanut tietoa säästämisen ja sijoittamisen asioista. 79% vastasi kyllä ja 21% vastasi ei. Toisin sanoen suurimmalle osalle pankki on kertonut erilaisista vaihtoehdoista säästämisen ja sijoittamisen suhteen. Silti hieman yli viidennes kertoo, että pankki ei ole kertonut vaihtoehdoista. Toisaalta tämä 21% totesi lisäkysymyksessä, ettei kaipaisi pankin tukea näissä asioissa, koska tietoa on helposti saatavilla esimerkiksi internetissä. Toisaalta heistäkin, jotka ovat jo tietoa saaneet 90% sanoi, ettei kaipaa lisätietoa. Tähän oli vaihtelevasti syitä, mutta ne jakautuivat melko tasaisesti. 27% sanoi, etteivät halua lisätietoja, koska tietoa saa helposti internetistä. Lisäksi 27% totesi, etteivät nämä asiat eivät kiinnosta, minkä vuoksi lisätietoakaan ei tarvita. Osa ei perustellut lainkaan. Vain yksi vastaaja kaipasi lisätietoa pankilta ja perusteli asian niin, että pankki voisi kertoa säästämisen/sijoittamisen asioista hieman ihmislähtöisemmin, koska nämä asiat eivät ole niin helppoja mitä kuvitellaan.

Kysyttäessä, minkä vuoksi vastaaja voisi kuvitella aloittavansa säästämisen/sijoittamisen, esiintyi vastauksissa monia eri vaihtoehtoja. Vastaaja saattoi luonnollisesti valita useamman eri vaihtoehdon tässä kysymyksessä. Suurin syy, jonka vuoksi 57% aloittaisi säästämisen olisi ns. pahan päivän varalle. Noin viidennes, eli 21%, olisi valmis säästämään/sijoittamaan omaa asuntoa varten ja 14% aloittaisi eläkepäiviin varautumisen. Vastaajista 14% ilmoitti muun syy. Nämä syyt olivat matkustelu ja vastaus, ettei nähdä mitään tar-

vetta säästää, sillä milloinkaan ei ole opittu myöskään tuhlaamaan. Yksi syy, miksi säästäminen/sijoittaminen aloitettaisiin, oli lapset. 29% vastasi, että voisi säästää/sijoittaa lapsia varten. Tämä on mielenkiintoista, sillä kuitenkin vain yksi vastaaja 29% joukosta ilmoitti, että hänen luonaan asuu lapsi. Muut eivät kertoneet lapsista, vaan asuivat joko yksin tai avopuolison kanssa, mikä toisaalta ei sulje pois lasten olemassaolon mahdollisuutta.

Mitkä tuotteet sitten herättävät kiinnostusta? Vastaajista, jotka eivät tällä hetkellä säästä/sijoita, 36% voisi harkita tilisäästämistä. Kukaan ei vastannut, etteikö voisi harkita tilisäästämistä. Tilisäästäminen olisi siis todennäköisin tapa, jolla aloittaa säästäminen. Eläkevakuutusta saattoi harkita 14%, mutta vain 7% voisi harkita rahastoja ja 7% osakkeita. Lisäksi osakkeet ja rahastot nousivat esiin, kun mietittiin tuotteita, joihin ei haluaisi laittaa rahojaan. Nimittäin vastaajista 21% sanoi, ettei voisi harkita rahastoja ja 28,5% sanoi, ettei voisi harkita osakkeita. ASP säästämistä ei halunnut 21% vastaajista, eikä kukaan kertonut harkitsevansa ASP-tili vaihtoehtoa. Eläkevakuutuksen tyrmäsi 14% vastaajista, eli täysin sama määrä, joka voisi harkita kyseistä vaihtoehtoa. Osakkeet ja ASP-säästäminen olivat tuntemattomia 7% vastaajista. (kuvio 11.)

KUVIO 11. Säästämis- ja sijoitusinstrumentit sekä niihin suhtautuminen ei säästävien/sijoittavien joukossa

Myös aikaväli, jolla voisi kuvitella säästävän/sijoittavan, vaihteli. Suurin osa, eli 28,5% olisi valmis säästämään/sijoittamaan 1–3 vuotta. Vain 7% 4–5 vuodeksi ja 14% yli kuu- deksi vuodeksi. Kaikki olisivat kuitenkin voineet säästää/sijoittaa yli vuoden. Yksi kyse- lyyn osallistuja ei osannut vastata tähän.

5.8 Säästävien/sijoittavien sekä ei säästävien/sijoittavien tietojen vertailu

Kaiken kaikkiaan 72% vastanneista säästi/sijoitti ja 28% ei säästänyt/sijoittanut. Miltei kolmannes naisista ei siis säästä/sijoita. Verratessa naisten, jotka jo säästivät/sijoittivat ja jotka eivät vielä säästäneet/sijoittaneet, taustoja, on vaikea löytää mitään selkeitä eroavaisuuksia. On sinänsä mielenkiintoista, että niistä, jotka jo säästivät, suurin osa oli kokopäivätyössä ja eli parisuhteessa, mutta toisaalta näin oli myös niiden joukossa, jotka eivät vielä säästäneet.

5.8.1 Vuositulot ja työllisyystilanne

Yksi suuri ero vuosituloissa. Ne, jotka jo säästivät, tienasivat 15 001–25 000 euroa vuodessa, kun taas suurin vuosituloryhmä ei-säästävien joukossa oli 25 001–35 000 euroa. Toisin sanoen ne, jotka tienavat vuodessa enemmän eivät säästäneet, kun taas vähemmän tienavat säästivät. Lisäksi 8% yli 45 000 euroa vuodessa tienavista sanoi, ettei säästä/sijoita. Niiden joukossa, jotka ilmoittivat, ettei heillä ole varaa säästää/sijoittaa oli kaiken ikäisiä. Ehkä merkittäväntä oli se, että yli 60% jo säästäväistä/sijoittavista oli kokopäivätyössä ja voisi ajatella, että tällöin tulotaso on sellainen, että on mahdollista laittaa rahaa säästöön. Silti tasan puolet niistä, jotka eivät säästäneet, ilmoitti olevansa kokopäivätyössä. Toisin sanoen, se onko kokopäivätyössä, ei takaa, että pystyy säästämään/sijoittamaan. Kaikista vastaajista 2% ilmoitti olevansa työttömänä ja säästävänsä silti. Lisäksi 8% säästi, vaikka teki osa-aikatyötä. Toisin sanoen työllisyystilanne ei myöskään ole taetta siitä, säästääkö/sijoittaako nainen vai ei.

5.8.2 Perhetilanne ja lapset

Usein korostetaan sitä, että naiset ajattelevat lapsiaan ja lähipiiriä, kun mietitään säästämisen ja sijoittamisen asioita. Kaikista 50 vastaajasta 22% oli lapsia, joiden kanssa he asuivat samassa taloudessa. Kaksi vastaajaa ilmoitti, että kotona asuvat lapset ovat jo aikuisia, joten jätetään nämä talouden pois laskuista. Näin ollen kaikista vastaajista 18%

asui alaikäisten lasten kanssa, ja tästä ryhmästä 77% säästi/sijoitti. Vain 23% lapsiperhe- talouksista vastasi, ettei säästä/sijoita. Vaikka perheessä onkin ala-ikäisiä lapsia, voi sääs- täminen/sijoittaminen siis silti onnistua.

Lisäksi kirjallisuudessa esitetään, että naiset antaisivat päätösvallan taloudesta helposti puolisolle. Kuitenkin parisuhteessa olevista 36% säästi täysin itsenäisesti ja vain 12% vastaajista säästämisen/sijoittamisen asioista puoliso päätti yksin. Määrä ei ole kuiten- kaan niin korkea, mitä voisi olettaa kirjallisuuden perusteella. Vastaavasti niistä, jotka eivät säästäneet, 43% eli parisuhteessa, mutta säästämistä ja sijoittamista ei oltu aloitettu. Toki on mahdollista, että puoliso säästi/sijoitti itsenäisesti, mutta ainakaan yhteistä tai itsenäisesti aloitettu säästämistä/sijoittamista ei ollut. En siis vetäisi johtopäätöstä, että parisuhteessa elävät naiset antavat talousasiat yksin puolisonsa hoidettavaksi.

5.8.3 Taloudensuunnittelu

Säästöpankin vuoden 2014 kyselyn (Jantunen 2014) mukaan alle 35-vuotiaista naisista vain joka kymmenes suunnitteli talouttaan yli vuodeksi eteenpäin. Kaikista vastaajista 32% oli alle 35-vuotiaita. Heistä 37,5%, eli yli kolmannes vastasi, ettei säästä/sijoita tällä hetkellä. Voisi siis ajatella, etteivät he suunnittele talouttaan. Toisaalta kaikissa ikäryh- missä oli niitä, jotka eivät säästäneet/sijoittaneet. Usein ajatellaan, että varojen puute on syynä siihen, ettei säästetä. Kyselyn tulosten mukaan 50% olikin sitä mieltä, että tämä on ollut syy siihen, miksei ole säästetty/sijoitettu. Toisaalta myös muita syitä nousi esiin. Ei säästävien/sijoittavien joukosta 14% vetosi kiinnostuksen puutteeseen ja 21% siihen, ett- eivät asiat ole tuntuneet ajankohtaisilta. Voisi olettaa, että nuoret eivät vielä koe säästä- misen ja sijoittamisen asioita kiinnostavina ja ajankohtaisina, mutta kyselyn tulos kertoo toista. Vastaajista, jotka eivät olleet kiinnostuneita säästämisestä/sijoittamisesta tai ne asiat eivät tuntuneet ajankohtaisilta, 60% oli yli 56-vuotiaita.

5.8.4 Säästämis- ja sijoitusinstrumentit sekä aikaväli

ASP-tiliin suhtauduttiin positiivisemmin niiden joukossa, jotka jo säästivät/sijoittivat. Heistä 8% oli kyseinen tili ja 2,7% saattoi sitä harkita, mutta ei-säästävien joukossa sitä

ei harkittu lainkaan. 21% ilmoitti, ettei voisi ajatella ASP-tiliä vaihtoehtona. Yleisesti ottaen suomalaiset pitävät rahojaan paljon tileillä. Niistäkin naisista, jotka jo säästivät, selvä enemmistö, eli 58%, säästi tileille. Myös niiden naisten joukossa, jotka eivät nyt säästäneet/sijoittaneet 36% saattoi harkita tilisäästämistä.

Toisaalta rahastoihin säästi 42%, osakkeisiin 28% vastaajista ja eläkevakuutus oli 19% vastaajista, joten toki jo säästävillä oli muitakin vaihtoehtoja kuin vain tilit. Mielenkiintoinen ero selvisi muista tuotteista. Niiden, jotka jo säästivät/sijoittivat, joukosta 22% saattoi harkita rahastoja ja 28% osakkeita. Sen sijaan niiden, jotka eivät säästäneet/sijoittaneet, joukosta vain 7% olisi valmis harkitsemaan osakkeita ja 7% rahastoja säästämisen/sijoittamisen tuotteiksi. Voisi olettaa, että ne, jotka jo säästävät/sijoittavat saattavat olla kiinnostuneempia myös muistakin tuotteista kuin vain tileistä. Sen sijaan ne, jotka eivät säästä, kokevat, että tilille säästäminen olisi alku, eikä muista tuotteista olla niin kiinnostuneita. Sama asia näkyi, kun kysyttiin, mihin tuotteisiin ei haluaisi säästää/sijoittaa. Jo säästävien naisten joukosta 5,5% ei voinut harkita osakkeisiin sijoittamista ja 2,7% vastasi, ettei voisi harkita rahastoja. Sen sijaan ei-säästävien/sijoittavien puolella luvut olivat suurempia. 21% sanoi, ettei voisi harkita rahastoja ja 28,5% vastasi, ettei voisi harkita osakkeita. Jos säästämiseen/sijoittamiseen ei ole totuttu, ehkä ajatus rahastoista ja osakkeista ei tunnu kovin kiinnostavalta.

Suomalaiset ovat innostuneita eläkevakuutuksista (Kullas & Mylloja 2010, 74). Tämä näkyy myös siinä, että jo säästävistä 19% vastaajista oli eläkevakuutus ja niistä, jotka eivät vielä säästäneet/sijoittaneet, 14% saattoi harkita tätä vaihtoehtoa. Tämä on mielenkiintoista, sillä vain 7% voisi harkita osakkeita ja 7% rahastoja, joten eläkevakuutus meni näiden edelle. Eläkejärjestelmä on muutoksen keskellä ja eläkeikää on nostettu. Ehkä huoli omasta toimeentulosta eläkeiässä on saanut ihmiset harkitsemaan muita vaihtoehtoja kuin vain valtion maksamaa eläkettä. Ne, jotka eivät harjoittaneet säästämistä/sijoittamista, mutta saattoivat eläkevakuutus harkita, olivat iältään kuitenkin 26–45-vuotiaita, eli eivät vielä nykyisen eläkeiän mukaan lähelläkään eläkkeelle siirtymistä. Ne, joilla jo on eläkevakuutus, olivat yli 36-vuotiaita. Eli myös nuoremmat kuin piakkoin eläkkeelle jäävät ovat varautuneet eläkepäiviin.

Suuri ero oli myös ajassa, jonka naiset olivat valmiina säästämään/sijoittamaan. Nimittäin 64% vastaajista, jotka jo säästivät/sijoittavat, olivat valmiina säästämään yli kuusi vuotta. Niillä, jotka eivät vielä säästäneet/sijoittaneet vastaava luku oli 14%. Sen sijaan heistä

28,5% olisi voinut kuvitella säästävänsä/sijoittavansa 1–3 vuotta, mutta heillä, jotka jo säästivät/sijoittivat, vastaava luku oli 16,6%. Säästäminen ja sijoittaminen vaativat usein pitkäjänteisyyttä, joten voisi ehkä olettaa, että ne, joilla säästöjä/sijoituksia jo on, ovat valmiina käyttämään lisää aikaa. Sen sijaan ne, joilla kokemusta ei vielä ole, saattaa kuusi vuotta tuntua erittäin pitkältä ajalta ja siksi lyhyempi aikaväli, kuten 1–3 vuotta tuntuu paremmalta vaihtoehdolta. Toisaalta kaikki olivat valmiina säästämään/sijoittamaan yli vuoden pituisen ajan.

5.8.5 Säästämisen ja sijoittamisen syyt

Mielenkiintoista oli myös yhtäläisyys syissä, minkä vuoksi jo säästettiin/sijoitettiin tai voitaisiin aloittaa. Nimittäin 55,5% säästi/sijoitti pahan päivän varalle ja heistä, jotka eivät säästäneet/sijoittaneet 57% voisi ajatella aloittavansa saadakseen jotain pahan päivän varalle. Voisi olettaa, että naiset osaavat kyllä ajatella talouttaan, jos kerran miettivät, että joskus voi tulla hetki, jolloin rahaa olisi hyvä olla säästössä. Myös eläkepäiviin varautuminen nousi tässäkin esiin, mikä on toisaalta loogista, koska myös eläkevakuutus oli tärkeässä roolissa sijoittamisen/säästämisen vaihtoehdoissa. Niistä, jotka säästivät/sijoittivat, 39% teki niin eläkepäiviä varten ja 14% olisi valmis aloittamaan säästämisen/sijoittamisen eläkepäivien vuoksi. Kolmas tärkeä asia, joka suomalaisille on tärkeää, oli oma koti. Omaa asuntoa varten säästi 11% vastaajista ja 21% voisi alkaa säästää/sijoittaa asunnon hankkimista varten. Jo säästävistä 8% tarkoitus oli hankkia sijoitusasunto. Säästämiseen/sijoittamiseen oli kummassakin ryhmässä myös konkreettisempia syitä, kuten esimerkiksi matkustus, remontti ja auto.

Yksi suuri yhtäläisyys on kuitenkin säästäminen/sijoittaminen lapsia varten. Heistä, jotka eivät vielä säästäneet, 29% saattoi kuvitella aloittavansa lapsia varten, vaikka vain yksi vastaaja tästä joukosta ilmoitti, että hänen luonaan asui lapsi. Toki lapsia voi silti olla, mutta on mahdollista, että tässä ajateltiin tulevia lapsia. Vastaajista, joilla jo oli säästöjä/sijoituksia, yhdeksällä oli lapsia. Näistä yhdeksästä kuitenkin vain 25% kertoi syyksi säästää lapset. Toisin sanoen 75% säästi, mutta ei maininnut lapsia syyksi tähän. Lasten merkitystä säästämisen syynä ei kuitenkaan voida vastausten perusteella väheksyä ja esimerkiksi yksi vastaaja kertoi, ettei hän säästä/sijoita, koska kaikki omaisuus on jo siirretty eteenpäin lastenlapsille. Toisaalta on myös mahdollista, että sukupolvien välillä on eroja, sillä ajatus siitä, että jotain on jätettävä jälkipolville saattaa olla tutumpi iäkkäämmälle

sukupolvelle. Tätä todistaisi se, että heistä, jotka olivat maininneet lapset syyksi aloittaa säästäminen/sijoittaminen tai syyksi säästää/sijoittaa, 60% oli yli 56-vuotiaita.

5.9 Ehdotuksia pankille

Mitä pankki voisi sitten ottaa tästä opiksi. Ensisijaisesti kiinnostus kohdistunee niihin 28%, jotka ilmoittivat, etteivät säästä/sijoita tällä hetkellä. Suuri osa oli saanut omalta pankiltaan tietoa säästämisen ja sijoittamisen asioista, mutta toisaalta 21% vastasi, ettei ole tietoa saanut näistä asioista. Ehkä pankissa on hyvä varmistaa, onko säästämisestä ja sijoittamisesta kerrottu asiakkaalle. Nämä 21% totesivat lisäkysymyksessä, etteivät kuitenkaan kaipaisi pankin tukea näissä asioissa, koska tietoa on helposti saatavilla esimerkiksi internetissä. Nykypäivänä tietoa on valtavasti saatavilla, mutta kuten yksi vastaaja totesi joskus ihmislähtöisempi tapa esittää asiat olisi parempi. Monesti ehkä ajatellaan, että kaikki tietävät, mikä on esimerkiksi osake ja, miten niitä hankitaan, koska tietoa voi nopeasti etsiä internetin hakukoneista. On kuitenkin hyvä muistaa, että monet termit ja toimintaperiaatteet eivät välttämättä ole selkeitä kaikille, vaikka niistä kuinka lukisi eri lähteistä. Mahdollisimman matala kynnyks kysymysten esittämiseen auttaisi ehkä asiakkaita saamaan tietoa vielä enemmän.

Jos ajatellaan tuotepuolta, erilaiset tilit tuntuvat houkuttelevan ainakin naisia. Tämä ehkä siksi, että tileillä rahat ovat turvassa ja suurin riski liittyy inflaatioon. Rahojen menettämisestä ei ole pelkoa. Ehkä ainakin niille, joille tilisäästäminen on jo tutumpaa, voisi enemmän markkinoida myös rahastojen ja osakkeiden vaihtoehtoja. Ehkä useampi nainen innostuisi siirtymään tilisäästämisestä muihin tuotteisiin, jos heille enemmän niitä markkinoitaisiin. Moni jo säästävästä saattoi harkita osakkeita ja rahastoja. Ehkä kynnyks lähteä näitä omin päin hankkimaan on liian suuri. Pankin tuki saattaisi auttaa eteenpäin. Jos asiakas ei ole innostunut kuulemaan säästämisestä ja sijoittamisesta, voisi vastaajien säästämisen ja sijoittamisen syitä hyödyntää. Esimerkiksi eläkepäiviä varten säästäminen on monelle tärkeässä asemassa. Ehkä voisi siis kysellä, onko asiakas miettinyt tätä puolta syynä säästää. Lapsille säästäminen on myös melko yleistä ja ehkä mahdollisuuksista ja vaihtoehtoista siihen, voisi kertoa. Varmasti on yleistä avata käyttötili pienellekin lapselle, mutta eihän olisi mahdotonta ostaa rahastoa tai osakkeita lapselle.

6 YHTEENVETO

Tämän tutkimuksen tarkoitus oli selvittää, säästävätkö/sijoittavatko naiset. Tein aiheesta kvantitatiivisen kyselyn. Lisäksi selvitettiin, vaikuttavatko taustekijät, kuten ikä, perhetilanne tms. siihen, säästetäänkö/sijoitetaanko. Jos ei säästetä/sijoiteta, saattaa siihen olla muitakin syitä kuin varojen puuttuminen ja tutkimuksessa selvitetään millaisia syitä. Lisäksi selvitin, millaiset säästämisen- ja sijoitusinstrumentit kiinnostivat naisia, ja millaisista syistä säästäminen/sijoittaminen voitaisiin aloittaa tai millaisten syiden takia säästetään/sijoitetaan tällä hetkellä. Naisten talousasioista on kirjoitettu paljon ja usein esitetään, ettei naisten tietämys omista talousasioista ole kovin hyvällä tasolla. Tarkoitus ei ollut puuttua naisten rahankäyttöön, eli kyselyssä ei selvitetty sitä, mihin rahat kuluivat, jos esimerkiksi ei ole varaa säästää. Tutkimuksen toimeksiantajana oli Oma Säästöpankin Tampereen konttori. Kysely toteutettiin Oma Säästöpankin Tampereen konttorilla Ilves-päivä nimisessä tapahtumassa lauantaina 10.6.2017 ja vastauksia saatiin 50 kappaletta.

6.1 Kyselytutkimuksen tulokset

Tutkimustuloksista selvisi, että miltei kolmasosa naisista ei säästä/sijoita lainkaan. Suuri syy tähän oli, ettei ole varaa, mutta myös muita syitä ilmeni. Kiinnostuksen puute ja se, ettei asia ole tuntunut ajankohtaiselta, nousivat esiin. Heillä, jotka eivät säästäneet/sijoittaneet, taustat olivat hyvin erilaisia. Esimerkiksi kaikista ikäryhmistä oli edustusta. Työllisyys- ja asumistilanne sekä vuositulot vaihtelivat myös. Yleisintä oli, että ei säästävätkö/sijoittavat olivat joko yli 56- tai 26–35-vuotiaita, parisuhteessa tai yksin asuvia, kokopäivätyössä olevia ja tienasivat 25 001–35 000 euroa vuodessa.

Kaksi kolmasosaa naisista ilmoitti säästävänsä/sijoittavansa. Myös heidän taustansa olivat hyvin erilaisia ja edustusta oli kaikista ryhmistä, mutta enemmistö tällä hetkellä säästäväistä/sijoittavista oli yli 56-vuotiaita, elivät parisuhteessa, olivat kokopäivätyössä ja tienasivat 15 001–25 000 euroa vuodessa. Toisaalta yli 56-vuotiaiden joukossa oli niitäkin, jotka eivät säästäneet/sijoittaneet. Siksi on vaikea sanoa, mitään tiettyjä taustatekijöitä, jotka voisivat selittää säästämistä/sijoittamista tai sen puuttumista naisten keskuudessa. Mielenkiintoista oli, että niiden, jotka eivät säästäneet/sijoittaneet, vuositulot olivat keskimäärin suuremmat kuin niiden, jotka säästivät/sijoittivat. Eli pienimmistä vuosituloista säästettiin/sijoitettiin.

Kirjallisuuden mukaan tilisäästäminen on suosittua, mikä näkyi hyvin kyselyn tuloksissa. Tilisäästäminen oli erittäin suosittu vaihtoehto kaikkien vastaajien joukossa, säästi/sijoitti tällä hetkellä tai ei. Mielenkiintoinen ero oli siinä, että ne, jotka jo säästivät/sijoittivat, olivat kiinnostuneempia ASP-tilistä, rahastoista ja osakkeista kuin ne, jotka eivät säästäneet/sijoittaneet. Eläkevakuutus herätti suurta kiinnostusta kummassakin ryhmässä. Se oli suositumpi kuin osakkeet ja rahastot niiden joukossa, jotka eivät vielä säästäneet/sijoittaneet.

Kirjallisuus antaisi ymmärtää, että naiset ovat usein halukkaita säästämään/sijoittamaan lapsille. Toki lapset nousivat esiin yhtenä isona syynä säästöille/sijoituksille, mutta lapset eivät suinkaan olleet ainoa syy säästää/sijoittaa rahaa. Pahan päivän varalle ja eläkepäiviin varautuminen olivat suurempia syitä säästämiseen/sijoittamiseen, tai niiden aloittamiseen, kuin lapset. Eläkevakuutus herätti kiinnostusta kaikissa vastaajissa, mikä on ymmärrettävää, koska eläkepäiviin varautuminen oli tärkeä syy säästämiseen/sijoittamiseen tai niiden aloittamiseen. Mielenkiintoinen ero oli aikavälissä, jolloin säästää/sijoittaa. Ne, jotka jo säästivät/sijoittivat, olivat valmiimpia jatkamaan yli kuusi vuotta. Ne, jotka eivät säästäneet/sijoittaneet olivat huomattavasti vähemmän kiinnostuneita säästämään/sijoittamaan yli kuusi vuotta.

Naisten virheiksi katsotaan usein, että luotetaan liikaa ulkopuolisiin, eikä oteta raha-asioita vakavasti (Kullas ja Myllyoja 2010, 97). Nämä virheet eivät mielestäni näkyneet kyselyn vastauksissa. Vastaajista 72% säästi/sijoitti, mikä kertoo mielestäni siitä, että raha-asioihin suhtaudutaan vakavasti. Kaikista niistä, jotka säästivät/sijoittivat, vain 12% jätti säästämisen/sijoittamisen asiat yksin puolisolalle hoidettavaksi. Parannettavaakin toki on, sillä toisaalta liki kolmannes naisista ei säästänyt/sijoittanut lainkaan. Heistä 57% vastasi, että heillä kuitenkin olisi tai saattaisi olla varaa säästää/sijoittaa, mutta säästäminen/sijoittaminen oli jäänyt, koska aihe ei ollut kiinnostava tai ajankohtainen.

Jatkossa olisi mielenkiintoista teettää sama kysely miehillä ja verrata tuloksia miesten ja naisten välillä. Nythän tarkoitus oli selvittää naisten ajatuksia säästämisestä ja sijoittamisesta ja siksi miehet jätettiin ulkopuolelle. Vertailu antaisi toki mielenkiintoista tietoa. Toki olisi myös hyvä saada vastauksia naisilta, jotka olisivat esimerkiksi äitiyslomalla tai hoitovapaalla, koska nyt heitä ei kuultu ollenkaan.

6.2 Tulosten hyödyntäminen pankissa

Suuri osa ei säästävistä/sijoittavista oli saanut omalta pankilta tietoa säästämisen ja sijoittamisen asioista, mutta toisaalta 21% vastasi, ettei ole tietoa saanut näistä asioista. Pankissa on hyvä varmistaa, onko säästämisen ja sijoittamisesta kerrottu asiakkaalle. Nykyään tietoa on valtavasti saatavilla, mutta kuten yksi vastaaja totesi joskus ihmislähtöisempi tapa esittää asiat olisi parempi. Olisi hyvä muistaa, että monet termit ja toimintaperiaatteet eivät välttämättä ole selkeitä kaikille, vaikka niitä voi internetistä etsiä, vaan kannattaa kertoa mahdollisimman selkeästi. Mahdollisimman matala kynnyks kysymysten esittämiseen auttaisi ehkä asiakkaita saamaan tietoa vielä enemmän.

Erilaiset tilit tuntuvat kiinnostavan naisia. Tämä ehkä siksi, että tileillä rahojen koetaan olevan turvassa. Ainakin niille, joille tilisäästäminen on jo tutumpaa, voisi enemmän markkinoida myös rahastojen ja osakkeiden vaihtoehtoja. Ehkä useampi nainen innostuisi siirtymään tilisäästämisestä muihin tuotteisiin. Kyselyn vastausten mukaan moni jo säästävistä/sijoittavista saattoi harkita osakkeita ja rahastoja. Ehkä kynnyks lähteä näitä omin päin hankkimaan on liian suuri. Pankin tuki saattaisi rohkaista. Jos asiakas ei ole innostunut kuulemaan säästämisen ja sijoittamisesta, voisi vastaajien säästämisen ja sijoittamisen syitä hyödyntää. Esimerkiksi eläkepäiviä varten säästäminen on monelle tärkeässä asemassa. Ehkä voisi siis kysellä, onko asiakas miettinyt tätä puolta syynä säästää. Lapsille säästäminen on myös yleistä ja ehkä mahdollisuuksista ja vaihtoehdoista siihen, voisi kertoa. Varmasti on yleistä avata käyttötili pienellekin lapselle, mutta ei olisi mahdotonta ostaa rahastoa tai osakkeita lapselle.

LÄHTEET

Finanssivalvonta 2017. ASP-tili. Luettu 20.6.2017.

http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Talletukset/ASP-tili/Pages/Default.aspx#UgjXc3_bVUU

Finanssivalvonta 2015. ETF. Luettu 12.7.2017.

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/ETF/riskit/Pages/Default.aspx>

Finanssivalvonta 2013. Eläkesäästäminen. Luettu 12.7.2017.

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Elakesaastaminen/Elakevaakuutus/Riskit/Pages/Default.aspx>

Finanssivalvonta 2011. Joukkovelkakirjat. Luettu 12.7.2017.

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Jvk/Riskit/Pages/Default.aspx>

Finanssivalvonta 2017. Käyttötili ja säästämistili. Luettu 12.7.2017.

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Talletukset/Kayttotili/Pages/Default.aspx>

Finanssivalvonta 2017. Määräaikaistili. Luettu 5.6.2017.

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Talletukset/Maaraaikais-tili/Pages/Default.aspx>

Frankel, L, P. 2005. Kiltti tyttö ei rikastu. 69 tapaa pysyä köyhänä. Suom. Tillman, M. Helsinki: Talentum.

Hurmerinta, M. 2015. Miljonääriksi ennen eläkeikää? Onnistuu, ja se vaatii alle 5 euroa päivässä. Luettu: 7.5.2017.

<http://www.talouselama.fi/uutiset/miljonaariksi-ennen-elakeikaa-onnistuu-ja-se-vaatii-alle-5-euroa-paivassa-6060359>

Jantunen, H. 2014. Kysely: Miehet suunnittelevat talouttaan pidemmälle kuin naiset. Verkkouutiset 31.10.2014. Luettu 10.5.2017.

<http://www.verkkouutiset.fi/talous/saastaminen%20nuoret%20naiset%20vanhat%20saastopankkiryhma-27530>

Kullas, E. & Myllyoja, N. 2010. Mitä jokaisen kotiäidin (ja muidenkin naisten) tulee tietää sijoittamisesta. Toinen painos. Helsinki: Talentum.

Kullas, E. & Myllyoja, N. 2014. Nainen ja rikastumisen taito. Helsinki: Talentum.

Oma Säästöpankki 2017. ASP-tili. Luettu 20.5.2017.

<https://www.omasp.fi/fi/ensiasuntosaastajan-asp-tili>

Oma Säästöpankki 2017. Eläkesäästäminen. Luettu 20.5.2017.

<https://www.omasp.fi/fi/elakesaastaminen>

Oma Säästöpankki 2017. Oma Säästöpankki. Luettu 20.5.2017.

<https://www.omasp.fi/fi/oma-saastopankki>

Oma Säästöpankki 2017. Omatuottotalletus. Luettu 20.5.2017.

<https://www.omasp.fi/fi/omatuottotalletus>

Oma Säästöpankki 2017. Osakkeet. Luettu 20.5.2017.

<https://www.omasp.fi/fi/osakkeet>

Oma Säästöpankki 2017. Rahastot. Luettu 20.5.2017.

<https://www.omasp.fi/fi/rahastot>

Oma Säästöpankki 2017. Säästötili. Luettu 20.5.2017.

<https://www.omasp.fi/fi/saastotili>

Oma Säästöpankki 2017. Säästövakuutus. Luettu 20.5.2017

<https://www.omasp.fi/fi/saastovakuutus>

Oma Säästöpankki 2017. Säätiöt ja osuuskunnat. Luettu 20.5.2017.

<https://www.omasp.fi/fi/saatiot-ja-osuuskunnat>

Oma Säästöpankki 2017. Toiminta-ajatus. Luettu 20.5.2017.

<https://www.omasp.fi/fi/toiminta-ajatus-ja-strategia>

Pesonen, M. 2011. Säästäjästä sijoittajaksi. Jokamiehen sijoitusopas. Jyväskylä: WSOY Oy.

Ranta, E. 2017. Kiky riisti sairaanhoitajalta vuoden kohokohdan – ”Voisinko viedä lapsen Sipilän portille ja selittää...” Taloussanomat 15.3.2017. Luettu 15.3.2017.

<http://www.is.fi/taloussanomat/art-2000005127717.html>

Selosmaa, J. 2017. Kukkaron kuningatar. Kahdeksan askelta taloudelliseen hyvinvointiin. 1. painos. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.

Simonen, L. 2008. Nainen ja raha. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Säästämisbarometri 2010. Luettu 10.4.2017.

<https://www.kauppalehti.fi/5/i/yritykset/lehdisto/hellink/tiedote.jsp?selected=kaikki&oid=20101001/12879940295270>

Tilastokeskus 2016. Asunnot hallintaperusteiden mukaan. Luettu 10.5.2017.

http://tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_asuminen.html

Tilastokeskus 2016. Palkansaajien mediaaniansio. Luettu 15.7.2017.

http://www.tilastokeskus.fi/til/pra/2015/pra_2015_2016-09-29_tie_001_fi.html

Tilastokeskus 2017. Kotitalouksien kulutusmenot. Luettu 20.7.2017.

http://www.findikaattori.fi/fi/23#_ga=2.65376366.1574879561.1502869473-900459704.1502869473

Tilastokeskus 2017. Kotitaloussektorin säästämisaste. Luettu 15.7.2017.

http://www.stat.fi/til/sekn/2017/01/sekn_2017_01_2017-06-22_tie_001_fi.html

LIITTEET

Opiskelen Tampereen ammattikorkeakoulussa ja teen opinnäytetyönäni säästämisen ja sijoittamisen asioista naisten keskuudessa. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Kyselylomake säästämisestä ja sijoittamisesta

Perustiedot

1. Ikä

- 15–25-vuotias
- 26–35-vuotias
- 36–45-vuotias
- 46–55-vuotias
- yli 56-vuotias

2. Työllisyystilanne

- Kokopäivätyössä
- Osa-aikatyössä
- Työtön
- Opiskelija
- Äitiyslomalla/hoitovapaalla
- Eläkkeelle
- Muu tilanne, mikä: _____

3. Kertokaa lyhyesti ketä kotitalouteenne kuuluu? (Esimerkiksi asun yksin, asun avopuolison kanssa, asun lasteni kanssa tms.)

---

4. Vuositulot bruttona

- 0–15 000 €
- 15001–25 000€
- 25 001 – 35 000 €
- 35 001 – 45 000 €
- yli 45 000 €

5. Säästättekö/sijoitatteko tällä hetkellä?

- Kyllä, yhdessä avo-/aviopuolison kanssa. (Säästämisen/Sijoittamisen asioista päätetään yhdessä.)
- Kyllä, mutta avo-/aviopuoliso hoitaa säästämiseen/sijoittamiseen liittyvät asiat
- Kyllä, itsenäisesti. (Säästämisen/Sijoittamisen asioista päätän vain minä.)
- En

Jos vastasitte edelliseen kohtaan Kyllä, voitte siirtyä kysymyksiin 12–14.

Jos vastasitte edelliseen kohtaan Ei, täyttäkää kohdat 6- 13.

6. Olisiko teillä varaa säästää/sijoittaa?

- Kyllä
- Ehkä
- Ei

7. Paljonko teillä olisi suurin piirtein varaa säästää kuukausittain?

- Ei yhtään
- Alle 100 €
- 101-200 €
- 201-300 €
- Yli 300 €

8. Minkä vuoksi ette ole aloittanut säästämistä/sijoittamista? Valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto.

- Minulla ei ole ollut varaa säästää.
- Minua ei kiinnosta säästäminen.
- Säästäminen ei ole tuntunut ajankohtaiselta.
- Minulla ei ole ollut tarpeeksi tietoa säästämisen vaihtoehtoista.
- Minusta säästäminen ei ole hyödyllistä.
- Jokin muu syy, mikä: _____

9. Onko oma pankkinne kertonut säästämisen/sijoittaminen vaihtoehtoista?

- Kyllä
- Ei

10. Haluaisitteko oman pankkinne tukea säästämiseen/ sijoittamiseen liittyvissä asioissa? Valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto.

- En, koska minulla ei ole kiinnostusta näistä asioista.
- En, koska tietoa on helposti saatavilla esimerkiksi internetissä.
- En, koska _____
- Kyllä, esimerkiksi henkilökohtaisen tapaamisen asiasta.
- Kyllä, esimerkiksi tietoa puhelimitse tai verkkopankin kautta.
- Kyllä, koska _____

11. Mitä tarkoitusta varten olisitte halukas säästämään tai sijoittamaan? Valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto.

- Omaa asuntoa
- Lapsille
- Sijoitusasuntoa
- Ns. Pahan päivän varalle
- Eläkepäiville
- Jokin muu syy, mikä: _____

12. Mihin tuotteisiin haluaisitte säästää / säästätte? Merkitkää rastilla yksi tai useampi.

	Säästän nyt	Voisin harkita	En haluaisi säästää	En tunne tuotetta
Säästötalletus				
Sijoitustalletus				
ASP-tili				
Eläkevakuutus				
Rahastot				
Osakkeet				

Jokin muu tuote/kohde?

---

13. Minkä ajan olette valmis säästämään?

- Alle vuoden
- 1-3 vuotta
- 4-5 vuotta
- Yli 6 vuotta

14. Mitä tarkoitusta varten säästätte tai sijoitatte tällä hetkellä?

- Omaa asuntoa
- Lapsille
- Sijoitusasunto
- Ns. Pahan päivän varalle
- Eläkepäiville
- Jokin muu syy, mikä: _____

Kiitos vastauksistanne!